

รายงาน
การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๔
ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔
ณ กรุงเบิร์น สมาพันธรัฐสวิส

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา (The Meeting of Association of Secretaries General of Parliaments – ASGP) ประจำปี ๒๕๕๔ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยในวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นการประชุมระหว่างประเทศ เรื่อง โครงการการสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิภาพ จัดโดย สหภาพรัฐสภา (IPU) สมาคมเลขาธิการรัฐสภา (ASGP) และมหาวิทยาลัยโมนาช การประชุมครั้งนี้จัดขึ้น ณ ศูนย์การประชุม Berne Expo กรุงเบิร์น สมาพันธรัฐสวิส มีผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ทั้งสิ้นจำนวน ๑๓๙ คน

โดยแบ่งเป็น

- (๑) สมาชิกสมาคมฯ จำนวน ๘๖ คน จากรัฐสภา ๖๕ ประเทศ
- (๒) สมาชิกสมทบ จำนวน ๑๐ คน จาก ๙ องค์กร
- (๓) ผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑ คน
- (๔) ผู้เข้าร่วมประชุมแทนสมาชิกสมาคมฯ จำนวน ๑๐ คน จากรัฐสภา ๘ ประเทศ และ
- (๕) ผู้เข้าร่วมประชุมอื่นอีก จำนวน ๓๒ คน จากรัฐสภา ๒๔ ประเทศ

ในการประชุมครั้งนี้มีนาย Hafnaoui Amrani ประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภาและเลขาธิการสภาที่ปรึกษาแห่งชาติแอลจีเรียเป็นประธานและเป็นผู้ดำเนินการประชุม โดยมีคณะผู้แทนไทย จำนวน ๔ คน เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายพิฑูร พุ่มหิรัญ - เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สมาชิกสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
- หัวหน้าคณะผู้แทนไทย
๒. นายสมพล วณิชพันธ์ุ - รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สมาชิกสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
- ผู้แทนไทย
๓. นางศมนฤทัย อักษรมัต - นักวิเทศสัมพันธ์เชี่ยวชาญ
- กลุ่มงานกิจการพิเศษ
- สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
- เลขานุการคณะผู้แทนไทย
๔. นายมณฑล นพวงศ์ - นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
- กลุ่มงานสมาคมนิติรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
- สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะผู้แทนไทย

กำหนดการและหัวข้อการประชุม

การประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำฤดูใบไม้ร่วง ปี ๒๕๕๔ มีระยะเวลา ๔ วัน คือ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยมีกำหนดการและหัวข้อการประชุมฯ ดังนี้

วันจันทร์ที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔

ช่วงเช้า

เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา

- การประชุมคณะกรรมการบริหาร
- เปิดการประชุม
- การพิจารณาระเบียบวาระการประชุม
- แนะนำสมาชิกใหม่
- กล่าวต้อนรับโดย นาย Christoph Lanz เลขาธิการรัฐสภา-สมาพันธ์รัฐสวิส
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาและศาลรัฐธรรมนูญ” (Relations between Parliaments and the Constitutional Courts) โดย นาย Alain Delcamp เลขาธิการวุฒิสภาฝรั่งเศส
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การถอดถอนประธานสภาออกจากตำแหน่งโดยคำสั่งศาลและคำแนะนำของศาล” (The unseating of a Speaker by the Judiciary and its implications) โดย นาย Austin Zvoma เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซิมบับเว
- หมดกำหนดเวลาในการแจ้งการเข้าร่วมทัศนศึกษาจัดโดยรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

ช่วงบ่าย

เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

- การอภิปรายทั่วไป เรื่อง “การวางแผนงานในห้องประชุม - ช่องทางในการตัดสินใจและการจัดตารางเวลาอย่างไม่เป็นทางการ” (Planning Chamber business - informal channels for decision - making and timetabling) ดำเนินการอภิปรายโดย นาย Marc Bosc รองเลขาธิการสภาสามัญแคนาดา

รัฐสภาหลายประเทศเล็งเห็นถึงความจำเป็นในเรื่องของการวางแผนในห้องประชุมเนื่องจากความกดดันในเรื่องเวลาและจำนวนของกฎหมายที่ต้องพิจารณา บ่อยครั้งที่มีการวางแผนดังกล่าวโดยที่สาธารณชนมิได้รับรู้ โดยการอภิปรายในลักษณะที่ไม่เป็นทางการระหว่างผู้แทนของพรรคหรือกลุ่มการเมือง และหากการอภิปรายในหัวข้อนี้ประสบผลสำเร็จ ผลที่ได้คือระบบที่มีประสิทธิภาพและอยู่บนหลักการที่ผ่านความเห็นพ้องต้องกันในการวางแผนระเบียบวาระการพิจารณากฎหมาย การอภิปรายทั่วไปในหัวข้อนี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้กล่าวถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในรัฐสภาประเทศตน และเป็นวิธีในการแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดและกลไกต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ทั่วโลก

- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “หลักการและความเป็นมาของการจัดตั้งสถาบันรัฐสภาของกัมพูชาและการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ของสถาบันรัฐสภาของกัมพูชา” (The rationale and background conducive to the establishment of the Parliamentary Institute of Cambodia and the strategic development of the Parliamentary Institute of Cambodia) โดย นาย Sarith Oum เลขาธิการวุฒิสภา-กัมพูชา
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “ระเบียบสำหรับพรรคการเมืองและผลต่อกระบวนการนิติบัญญัติ” (Party discipline in political parties and its effect on Legislative Process) โดย นาย Sadettin Kalkan เลขาธิการรัฐสภาตุรกี
- หมดกำหนดเวลาการเสนอชื่อผู้สมัครชิงตำแหน่งประธาน-สมาคมเลขาธิการรัฐสภา

เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

วันอังคารที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔

ช่วงเช้า

เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา

เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

- การประชุมคณะกรรมการบริหาร
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “นโยบายการเข้าร่วมประชุมของสมาชิกรัฐสภา : ประสบการณ์ของแอฟริกาใต้” (Attendance policy for Members of Parliament : the South African experience) โดย นาย Kamal Mansura เลขาธิการสภาแห่งชาติแอฟริกาใต้
- การนำเสนอโดย นาย Anders B. Johnsson เลขาธิการสหภาพรัฐสภา
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การพักการเข้าประชุมสภาของสมาชิก” (Suspension of a Member from attending proceedings of the House) โดย Dr. Vivek K. Agnihotri เลขาธิการราชยสภาอินเดีย

เวลา ๐๙.๔๕ นาฬิกา

- การนำเสนอของผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา

เวลา ๑๐.๔๕ นาฬิกา

เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา

- การเลือกตั้งประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา

เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา

- หมดกำหนดเวลาการเสนอชื่อผู้สมัครชิงตำแหน่งรองประธาน-สมาคมเลขาธิการรัฐสภา ๑ ตำแหน่ง

การเยี่ยมชมรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิสและทัศนศึกษา

เวลา ๑๑.๔๕ นาฬิกา

- ออกเดินทางจากศูนย์ประชุม BERNEXPO
นาย Christoph Lanz เลขาธิการรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส
นำเสนอระบบงานรัฐสภาของสมาพันธ์รัฐสวิสระหว่างการ
ทัศนศึกษา

เวลา ๑๘.๓๐ นาฬิกา

- เดินทางกลับถึงกรุงเบิร์น

วันพุธที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔

ช่วงเช้า

เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

- การประชุมคณะกรรมการบริหาร
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “กฎของการใช้เครื่องมือ
วิจัยของรัฐสภาในทางที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม” (Rules on
the use and misuse of research facilities in Parliament)
โดย นาย Ulrich Schöler รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร-
เยอรมนี

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การจัดเตรียมข้อมูลให้
ตรงตามความต้องการของสมาชิกรัฐสภา” (Meeting the
information needs of Members in Parliament) โดย
นาย T.K. Viswanathan เลขาธิการโลกสภาอินเดีย
- การนำเสนอประเด็นอภิปราย เรื่อง “การแลกเปลี่ยนข้อมูล
ระหว่างรัฐบาลและรัฐสภา” (Exchange of information
between Government and Parliament) โดย นาย Geert
A. Hamilton เลขาธิการวุฒิสภาเนเธอร์แลนด์

เวลา ๑๑.๔๕ นาฬิกา

- การนำเสนอวิสัยทัศน์ของผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานสมาคม-
เลขาธิการรัฐสภา

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- การเลือกตั้งรองประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ๑ ตำแหน่ง

เวลา ๑๒.๓๐ นาฬิกา

- หมัดกำหนดเวลาการเสนอชื่อผู้สมัครชิงตำแหน่งกรรมการ-
บริหารแทนตำแหน่งที่ว่าง ๒ ตำแหน่ง

ช่วงบ่าย

เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

- การนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ของสหภาพรัฐสภา (IPU) ใน
ปัจจุบัน โดย นาย Martin Chungong และ นาง Kareen
Jabre
- การอภิปรายทั่วไป : แนวคิดเกี่ยวกับรัฐสภาที่มีปฏิสัมพันธ์กับ
ประชาชนและตอบสนองความต้องการของประชาชน (The
concept of and activist Parliament) ดำเนินการอภิปราย
โดย นาย Zingile Dingani เลขาธิการรัฐสภาแอฟริกาใต้

ในปี ๒๕๕๒ ประธานรัฐสภาแอฟริกาใต้เรียกร้องให้มี “รัฐสภาในฐานะที่เป็นสถาบันที่ปฏิบัติและดำเนินงานเพื่อประชาชน” คือการให้รัฐสภามีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน นั้นหมายความว่าโครงการต่าง ๆ ของรัฐสภาควรขับเคลื่อนโดยประชาชนและควรเป็นโครงการเพื่อประชาชน ลักษณะของรัฐสภาเช่นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องยึดหลักการในเรื่องของความเสมอภาคของมนุษย์ การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนผู้ซึ่งร่วมตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการ ติดตามสอดส่อง และทำการประเมินกฎหมายและโครงการต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงชีวิตของพวกเขาให้ดีขึ้น การอภิปรายทั่วไปนี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้กล่าวถึงประสบการณ์ของการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและบทบาทของเลขาธิการรัฐสภาและเจ้าหน้าที่รัฐสภาในการจัดการกระบวนการนี้ที่เกิดขึ้นในรัฐสภาของตน

- ถาม-ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการบริหารและการเงิน
- การนำเสนอการจัดการประชุมในครั้งถัดไป โดย นาย Paul Wabwire รองเลขาธิการรัฐสภายูกันดา (กรุงกัมปาลา เมษายน ๒๕๕๕)
- การเลือกตั้งกรรมการบริหาร ๒ ตำแหน่ง
- ปิดการประชุม

เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ : การประชุมระหว่างประเทศ เรื่อง โครงการการสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิภาพ จัดโดย สหภาพรัฐสภา (IPU) สมาคมเลขาธิการรัฐสภา (ASGP) และมหาวิทยาลัยโมนาช

สมาชิกใหม่ของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา

ในการประชุม ASGP ครั้งนี้ นาย Hafnaoui Amrani ประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภาและเลขาธิการสภาที่ปรึกษาแห่งชาติแอลจีเรีย เป็นประธานในการประชุม โดยได้กล่าวแนะนำและกล่าวต้อนรับสมาชิกใหม่ของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา จำนวน ๑๓ คน คือ

๑. นาย Mario Labbe - เลขาธิการวุฒิสภาชิลี
(แทน นาย Carlos Hoffmann Contreras)
๒. นาย Koo Hee Kwon - รองเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี
(แทน นาย Ha Sung Jun)
๓. นาย Negus Lemma Gebre - เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเอธิโอเปีย
(แทน นาย Dagnachew Befekadu)
๔. นาย Munehiro Seino - รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรญี่ปุ่น
(แทน นาย Shigeo Inoue)
๕. นาย David Natzler - ผู้ช่วยเลขาธิการสภาสามัญแห่งสหราชอาณาจักร
(แทน นาย Robert Rogers ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาสามัญแห่งสหราชอาณาจักร)
๖. นาย Hassan Musa Shaikh El Safi - เลขาธิการสภาที่ปรึกษารัฐชูดาน
๗. นาย Pierre-Hervé Freléchoz - เลขาธิการสภาที่ปรึกษาแห่งชาติสมาพันธ์รัฐสวิส

- ๘. นาย Gustavo Sánchez - เลขานุการวุฒิสภา คนที่สองของอุรุกวัย (แทน นาย Santiago González Barboni)
- ๙. นาง Virginia Ortiz - เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร คนที่สองของอุรุกวัย (แทน Dr. José Pedro Montero ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร)
- ๑๐. นาย Roberto A. Proll - รองเลขานุการรัฐสภาปานามา
- ๑๑. นาย Issa Kanga - รองเลขานุการรัฐสภาไนเจอร์ (แทน นาย Moussa Moutari)
- ๑๒. นาง Nataša Komnenić - รองเลขานุการรัฐสภามอนเตเนโกร

สมาชิกสมทบ

- ๑๓. นาย Mario Martins - เลขานุการองค์การรัฐสภาของคณะมนตรียุโรป คนที่สอง (PACE) (แทน นาย Wojciech Sawicki ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขานุการองค์การรัฐสภาของคณะมนตรียุโรป)

สาระสำคัญของผลการประชุม

สาระสำคัญของผลการประชุมสมาคมเลขานุการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๔ มีสาระสำคัญแบ่งออกเป็น ๓ ช่วง คือ

- ก) การอภิปรายทั่วไป (General Debates)
- ข) การนำเสนอประเด็นอภิปราย (Communications)
- ค) การเลือกตั้งประธาน รองประธาน และกรรมการบริหารของสมาคมฯ

ก) สาระสำคัญของการอภิปรายทั่วไป (General Debates)

๑) “การวางแผนงานในห้องประชุม - ช่องทางในการตัดสินใจและการจัดตารางเวลาอย่างไม่เป็นทางการ” (Planning Chamber business - informal channels for decision - making and timetabling) ดำเนินการอภิปรายโดย นาย Marc Bosc รองเลขานุการสามัญแคนาดา

นาย Marc Bosc รองเลขานุการสภาสามัญแคนาดาเริ่มอภิปรายในประเด็นนี้ในส่วนของสภาสามัญแคนาดาว่า โดยส่วนใหญ่แล้วกิจการของสภาสามัญของแคนาดาได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระเบียบ กลไกต่าง ๆ สำหรับการประชุมปรึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการนั้น เป็นผลสืบเนื่องจากกฎข้อบังคับและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ข้อบังคับการประชุมสามัญจะมีกลไกสำหรับการวางแผน และลงตารางเวลาของกิจการของสภาไว้ด้วย แต่กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ว่านี้มีลักษณะค่อนข้างกว้างและไม่ละเอียดถี่ถ้วน เช่น ข้อบังคับการประชุมสภาจะกำหนดระเบียบของแต่ละวันเป็นการทั่วไป โครงสร้างของเวลาในรายละเอียดนั้นจะเว้นว่างไว้สำหรับระเบียบวาระของรัฐบาล

การวางแผนงานของสภาได้มีการดำเนินการโดยการจัดการประชุม “ผู้นำสภา” (House Leader) ซึ่งเป็นการประชุมที่ไม่เป็นทางการ กล่าวคือไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในข้อบังคับการประชุมสภา

พรรคการเมืองแต่ละพรรคที่มีที่นั่งในสภาสามัญอย่างน้อย ๑๒ ที่นั่งจะแต่งตั้งสมาชิกสภาขึ้นหนึ่งคนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำสภาจากพรรคนั้น ตำแหน่งนี้มีระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งยาวนานมาก และ

พระราชบัญญัติรัฐสภาแคนาดาได้รับรองสถานะของตำแหน่งดังกล่าวโดยให้ได้รับสิทธิประโยชน์เป็นค่าตอบแทนเพิ่มเติมให้แก่สมาชิกที่ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ ผู้นำสภาเป็นตัวแทนสำคัญในการวางแผนงานกิจการสภาตามที่พวกเขาได้ประชุมกับเจ้าหน้าที่และวิปของพรรคการเมืองอย่างสม่ำเสมอเพื่ออภิปรายพูดคุยถึงแผนงานต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในห้องประชุม เช่น การอภิปรายร่างพระราชบัญญัติจะใช้เวลาานเท่าใด หรือเมื่อใดที่จะกำหนดให้มีการอภิปรายในประเด็นเฉพาะเรื่อง เป็นต้น โดยเลขาธิการสภาจะเป็นผู้เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์

โดยทั่วไปมีการคาดหวังว่าผู้นำสภาจะต้องมีความคุ้นเคยกับข้อบังคับการประชุมสภา สำคัญในคำวินิจฉัยต่าง ๆ ของประธานสภา และคุ้นเคยกับข้อตกลงต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำหน้าที่ของสภาในแต่ละวัน การทำหน้าที่จึงจะเกิดประสิทธิผล นอกจากนี้ ความสำเร็จของผู้นำสภาในการจัดการและการเร่งดำเนินกิจการของสภานั้นยังขึ้นอยู่กับกรยอมรับตัวเองในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสภาด้วย (House Officers) ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่สถาบันมากที่สุด รวมทั้งเกิดประโยชน์ต่อพรรคของตนด้วย แม้การประชุมผู้นำสภาที่วานี้จะมีได้มีการกำหนดไว้ในบทบัญญัติใด ๆ หรือในข้อบังคับการประชุมสภา แต่การประชุมดังกล่าวก็มีความสำคัญต่อการวางแผนงานและการลงตารางเวลาในกิจการสภา ผู้นำของพรรคฝ่ายรัฐบาลจะเป็น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด และมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำให้เกิดความมั่นใจว่ากิจการของรัฐบาลจะดำเนินไปอย่างราบรื่นโดยผู้นำสภาจะต้องกำหนดระดับความสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเสนอ

การประชุมผู้นำสภาจะจัดขึ้นโดยผู้นำสภาฝ่ายรัฐบาล ความถี่ในการจัดประชุมก็ต่างกันไปตามแต่โดยปกติจะจัดขึ้นเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยในการประชุมจะมีการอภิปราย เจริญ และจัดการกับงานของสภาเพื่อให้เกิดความราบรื่น ละเอียตรอบคอบ และเกิดความรวดเร็วในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ บรรยากาศของการประชุมขึ้นอยู่กับบริบททางการเมือง แต่มีลักษณะค่อนข้างไปทางอบอุ่นเป็นมิตรและร่วมมือกันมากกว่า ผู้นำสภาแต่ละท่านได้รู้จักกันและกันมากขึ้นเนื่องจากจัดการประชุมนี้บ่อย และเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างเกิดประสิทธิผล ผู้นำสภาก็ควรจะได้รับมอบอำนาจจากพรรคของตนในการที่จะดำเนินการผูกพันตามข้อตกลงที่ได้เจรจากัน ด้วยความเชื่อมั่นว่าพวกเขาจะได้รับการสนับสนุนที่จำเป็นจากการประชุมกลุ่มย่อยนี้ ตัวอย่างของข้อตกลงที่ได้เจรจากัน อาทิ การจำกัดจำนวนของผู้อภิปรายร่างพระราชบัญญัติ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีประเพณีปฏิบัติอื่น ๆ ในทางรัฐสภาที่ต้องมีการใช้ช่องทางการดำเนินการที่ไม่เป็นทางการ หนึ่งในนั้นคือจำนวนและลำดับเวลาของการอภิปรายที่สมาชิกของพรรคที่กำหนดจะได้รับอนุญาตให้พูดได้ ซึ่งโดยปกติก็เป็นไปตามสัดส่วนของจำนวนที่นั่งที่พรรคนั้นมีในสภา

- นาย V. Agnihotri เลขาธิการราชยสภาอินเดีย ร่วมอภิปรายในประเด็นนี้ในส่วนของการราชยสภาอินเดียว่า รัฐธรรมนูญของอินเดียกำหนดให้ทั้งราชยสภาและโลกสภามีอำนาจในการออกกฎหมายสำหรับกระบวนการและการดำเนินกิจการของสภาเอง รัฐสภาของอินเดียปรับตัวเข้ากับเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปและความต้องการต่าง ๆ ที่ต้องการเห็นการพัฒนาที่รวดเร็วขึ้นรวมถึงหลักธรรมาภิบาลจึงตระหนักถึงความสำคัญช่องทางในการตัดสินใจที่มีลักษณะไม่เป็นทางการและกำหนดเวลาในบริบทของการวางแผนงานของสภาเพื่อให้การจัดการเวลาของสภาเกิดประสิทธิภาพอันจะเป็นการส่งเสริมการทำหน้าที่ของสภาให้มีประสิทธิผลต่อไป กิจการที่ดำเนินการโดยรัฐสภาแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ กิจการของรัฐบาลและกิจการของสมาชิกรัฐสภา ในส่วนแรกการวางแผนงานของรัฐบาลเป็นส่วนสำคัญมากและเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลในการใช้เวลาของรัฐสภาไปอย่างชาญฉลาดและเกิดประโยชน์ ความรับผิดชอบในการวางแผนงานและการประสานกิจการต่าง ๆ ของรัฐบาลจึงเป็นหน้าที่ของกระทรวงกิจการรัฐสภาซึ่งทำงานภายใต้คำสั่งของคณะกรรมการกิจการของคณะรัฐมนตรีกิจการสภา รัฐบาลเห็นชอบที่จะกำหนดให้มีเวลาสำหรับการพิจารณาในประเด็นสาธารณะที่มีความสำคัญเร่งด่วนตามที่สมาชิกร้องขอ โดยตามรัฐธรรมนูญแล้ว ประธานาธิบดีผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารจะร้องขอให้รัฐสภาอินเดียดำเนินการในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ที่รัฐบาลนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา และเนื่องจากการเปิดให้มีการประชุม

สถานนั้นเป็นการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นหลัก รัฐบาลจึงมีสิทธิพิเศษในการกำหนดวันที่จะเริ่มประชุมสภา และกำหนดช่วงเวลาการประชุมได้ โดยกระทรวงกิจการรัฐสภามีหน้าที่ในการกำหนดวันเปิดและปิดการประชุมสภา ก่อนเริ่มเปิดการประชุมสภา กระทรวงกิจการรัฐสภาจะได้รับประเด็นข้อเสนอต่าง ๆ ทั้งที่เป็นกฎหมายและมีใช้กฎหมายจากกระทรวงต่าง ๆ เพื่อขอให้ทำการพิจารณาในสภา และกระทรวงกิจการรัฐสภาจะทำการประเมินเวลาที่ใช้ในการประชุมโดยประมาณโดยพิจารณาจำนวนงานของรัฐบาลที่จะต้องดำเนินการและการอภิปรายโดยสมาชิก

หลังจากที่ได้รับแจ้งวันเริ่มประชุมจากกระทรวงกิจการรัฐสภาแล้ว ฝ่ายกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการราชสภาจะจัดเตรียมปฏิทินการประชุมสภาเฉพาะกาล แสดงกิจการงาน (ร่างกฎหมายและข้อมติ) ของรัฐบาลและสมาชิกสภาที่จะต้องดำเนินการในแต่ละวัน ในขณะที่เดียวกัน ฝ่ายกระทู้ถามจะจัดเตรียมปฏิทินกระทู้ถาม แสดงวันที่กระทรวง/กรมจะมาตอบคำถามและตารางคำถามที่แสดงวันที่ที่จะมีการตอบคำถามนั้น มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านกิจการเพื่อทำหน้าที่จัดสรรเวลาในการดำเนินการต่าง ๆ ในการประชุมของราชสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๑ คน การจัดการแผนงานกิจการของรัฐบาลต้องใช้ทักษะและความว่องไวเป็นอย่างมาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการรัฐสภาในฐานะที่เป็นหัวหน้าวิปฝ่ายรัฐบาลจะต้องทำให้เกิดความมั่นใจได้ถึงการประชุมของสมาชิกในพรรคของเขาเอง หน้าที่ของหัวหน้าวิปฝ่ายรัฐบาลนี้เป็นการทำงานที่ค่อนข้างยาก เนื่องจากจะต้องติดต่อบริษัทงานอย่างใกล้ชิดกับผู้ที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมประธานรัฐสภา ผู้นำฝ่ายค้าน หัวหน้าวิป และวิปของพรรคและกลุ่มต่าง ๆ และยังคงติดต่อกับสมาชิกสภาด้วย นอกจากการจัดการงานของรัฐบาลในสภาซึ่งเป็นงานหลักที่สำคัญของหัวหน้าวิปฝ่ายรัฐบาลแล้ว ยังจะต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าเมื่อสิ้นสุดสมัยการประชุมสภาแล้ว รัฐสภาได้ผ่านกฎหมายทั้งหมดและดำเนินการอื่น ๆ ทั้งหมดที่รัฐบาลได้วางแผนจะดำเนินการในช่วงเวลานั้น ๆ ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วเช่นกัน

สำหรับบทบาทของวิปจากพรรคอื่น ๆ นั้น วิปจากพรรคการเมืองต่าง ๆ จะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมสำคัญในการจัดการภายในของพรรคในฝ่ายนิติบัญญัติ การจะทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติให้ราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพได้นั้นต้องอาศัยการทำงานของวิป ซึ่งถือว่าพวกเขาเป็นผู้จัดการพรรคอย่างแท้จริง จึงได้เกิดแนวความคิดในการจัดการประชุมวิปของอินเดียทั้งหมดขึ้น (All India Whips Conference) เพื่อให้เป็นเวทีสำหรับพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นสำคัญทางรัฐสภา โดยการประชุมดังกล่าวจัดขึ้นครั้งแรกในปี ๒๔๙๕ นับถึงปัจจุบันจัดขึ้นแล้ว ๑๕ ครั้ง กระทรวงกิจการรัฐสภาเป็นผู้จัดการประชุมนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างวิปต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของฝ่ายบริหารในเชิงปฏิบัติเพื่ออภิปรายในเรื่องสำคัญที่เป็นความเกี่ยวข้องร่วมกัน และค่อย ๆ พัฒนามาตรฐานในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถาบันด้านประชาธิปไตยทางรัฐสภา

๒) “แนวคิดเกี่ยวกับรัฐสภาที่มีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนและตอบสนองความต้องการของประชาชน” (The concept of an activist Parliament) ดำเนินการอภิปรายโดย นาย Zingile Dingani เลขาธิการรัฐสภาแอฟริกาใต้

นาย Zingile Dingani เลขาธิการรัฐสภาแอฟริกาใต้ เริ่มการอภิปรายในประเด็นนี้โดยกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของประเทศแอฟริกาใต้ที่ในสมัยก่อนมีการกดขี่ทางเชื้อชาติและไม่ยอมรับสิทธิมนุษยชน จนในที่สุดได้มีการต่อสู้จนได้มาซึ่ง “การปกครองโดยประชาชน” ที่ระบุไว้ในกฎบัตรเสรีภาพ (Freedom Charter) ปี ๒๔๙๘ โดยในช่วงแรกเริ่มของยุคประชาธิปไตยใหม่ในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติในทิศทางที่จะแก้ไขปัญหาการแบ่งแยกในอดีตและจัดให้มีสังคมที่ใช้ค่านิยมทางประชาธิปไตย มีความยุติธรรมทางสังคม มีสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน รัฐบาลมาจากเจตจำนงของประชาชน และประชาชนทุกคนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

รัฐบาลเชิงรุกต้องใช้วิธีการที่รัฐสภาจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนและตอบสนองความต้องการของประชาชน นั้นหมายความว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐสภาควรขับเคลื่อนโดยประชาชน และควรเป็นกิจกรรมสำหรับประชาชน ดังนั้นรัฐสภาในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งก็จะต้องสร้างให้เกิดประชาธิปไตยแบบตัวแทนและประชาธิปไตยแบบการมีส่วนร่วมขึ้น ดังนั้น รัฐสภาของประชาชนและรัฐสภาเชิงรุกควรเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน ในรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้เองได้กำหนดไว้ว่ารัฐสภาจะต้องทำให้การเข้าร่วมของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติและกระบวนการอื่น ๆ เป็นไปโดยสะดวกและง่ายขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นทั้งหน้าที่และเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการประกันถึงกระบวนการที่สร้างเสริมระบอบประชาธิปไตยให้แข็งแกร่ง

นอกจากนี้ หน้าที่หลักของรัฐสภาคือการตรวจสอบรัฐบาลแทนประชาชน รัฐสภาจะต้องให้รัฐบาลอธิบายถึงความสำเร็จในหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการพัฒนาเพื่อให้แน่ใจว่าหน้าที่หรืองานที่รัฐบาลทำนั้นได้ปรากฏในแผนและนโยบายของประเทศอย่างแท้จริงและสะท้อนในงบประมาณของประเทศด้วย สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ได้ใช้กฎหมายที่ให้รัฐสภาสามารถทำการเปลี่ยนแปลงงบประมาณของประเทศได้ โดยเครื่องมือของรัฐสภาที่ว่าจะเป็นหลักประกันว่านโยบายของรัฐบาลจะใช้เงินอย่างพอเพียงในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ปัญหาและสิ่งท้าทายต่าง ๆ เช่น ความไม่เท่าเทียมกัน ความยากจน การว่างงานที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การอพยพ ความมั่นคงทางอาหาร และความวุ่นวายทางการเงิน อันเป็นปัญหาที่ประเทศกำลังประสบอยู่นี้ล้วนเป็นปัญหาที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการในเชิงรุกทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม รัฐสภาเชิงรุกยังคงต้องการให้ประชาชนและภาคประชาสังคมได้เรียกร้องตามสิทธิของตนด้วย โดยยึดหลักความเสมอภาค และร่วมกับประชาชนผู้ซึ่งเป็นเสมือนผู้ตัดสินใจ ผู้วางแผน ผู้ดำเนินการ ผู้ติดตามสอดส่อง และผู้ประเมินร่วมกันในกฎหมายและโครงการต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิตของพวกเขาให้ดีขึ้น การพัฒนาวัฒนธรรมทางประชาธิปไตยที่ซึ่งสิทธิของประชาชนทุกคนได้รับความคุ้มครอง การแบ่งแยกจะถูกขจัดให้หมดไป และประชาชนจะใช้สิทธิพลเมืองของตนอย่างเข้มแข็ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนหลักการของประชาธิปไตยที่เราทั้งหมดยึดถือ นั้นหมายความว่ารัฐสภามีได้เป็นเพียงสถาบันที่สร้างให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเท่านั้น หากแต่ยังให้ความรู้แก่ประชาชนซึ่งจะเป็นการส่งเสริมคุณค่าประชาธิปไตยและเคารพหลักนิติธรรม

- นาย Gheorghe Barbu เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโรมาเนีย กล่าวว่า บทบาทของรัฐสภาในสังคมประชาธิปไตยคือการติดตามให้สังคมได้ตระหนักถึงความเข้าใจในประโยชน์โดยทั่วไปในการทำหน้าที่ให้บรรลุผล รัฐสภาในฐานะที่เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติเพียงองค์กรเดียว จะต้องจัดการให้สังคมเป็นไปตามข้อกำหนดของความเป็นจริง ในฐานะที่เป็นหน่วยงานตัวแทนอำนาจอธิปไตยของประชาชนหน่วยงานหนึ่งจะต้องตระหนักถึงความเป็นตัวแทนในผลประโยชน์ของประชาชนทุกคน นอกจากนี้ รัฐสภาจะต้องกระตุ้นภาคประชาสังคมในกระบวนการตัดสินใจ โดยรัฐสภาเองจะต้องทำการวิเคราะห์ที่แท้จริงของสังคมพร้อมกับประชาชน โดยในบางปัญหาอาจทำการปรึกษากับชุมชนทำการวิจัยโดยใช้กรอบการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกสภาในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น และเมื่อจะต้องทำการตัดสินใจในการแก้ไขประเด็นปัญหาใดก็จะต้องปรึกษาประชาชนและชุมชนนั้นด้วยเพื่อให้เป็นที่ยอมรับเสียก่อน

บทบาทของภาคประชาสังคม - วัตถุประสงค์หลักของภาคประชาสังคมคือการช่วยปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชน โดยการสังเกต และเรียกร้องให้พิจารณาทบทวนกระบวนการตัดสินใจ ภาคประชาสังคมเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางสังคมและการมีส่วนร่วมของพลเรือนเพื่อวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคมโดยรวม

ภาคประชาสังคมจะต้องแสดงวิธีการเพื่อจะได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมได้ตรงจุด

สภาผู้แทนราษฎรโรมาเนียได้จัดให้มีโครงการชื่อ “ความเป็นหุ้นส่วนกับภาคประชาสังคม” เพื่อแสดงให้เห็นว่าสภาผู้แทนราษฎรของโรมาเนียเป็นสภาเชิงรุกอย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่น หนึ่งในผลของความเป็นหุ้นส่วนกับภาคประชาสังคมที่สำคัญคือการสนับสนุนเงินทุนและดำเนินโครงการที่อยู่ในความสนใจของสังคมในความเป็นหุ้นส่วนกับเอ็นจีโอจำนวน ๕๓ องค์กร และองค์กรอื่น ๆ ของภาคประชาสังคม หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คือการที่รัฐสภาโรมาเนียกำหนดให้มีกระบวนการภายในเพื่อรับรองเอ็นจีโอต่าง ๆ ของภาคประชาสังคมนับจนถึงปัจจุบัน มีองค์กรจำนวน ๑๒๐ แห่งที่ได้รับการรับรองจากสภาผู้แทนราษฎรของโรมาเนียแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของวิธีการเชิงรุกของรัฐสภาโรมาเนียคือการเข้าถึงการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ และการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาของโรมาเนีย เพื่อให้ภาคประชาสังคมสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

- นาย Constantin Dan Vasiliu รองเลขาธิการวุฒิสภาโรมาเนีย แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าวโดยชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างรัฐสภาที่ไม่ดำเนินการอย่างใด ๆ เปรียบเทียบกับรัฐสภาเชิงรุกกว่ารัฐสภาที่มีใช้ตัวแทนจากเขตอำนาจทางการเมือง มีใช้ตัวแทนของความหลากหลายทางสังคมและความเป็นจริงทางเชื้อชาติของประชากร ซึ่งไม่เกิดผลในการทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ และมีได้รับผิดชอบต่อประชาชนที่ตนเป็นตัวแทน จะไม่สามารถทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวขับเคลื่อนประชาธิปไตยและขับเคลื่อนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้เลย ในอีกด้านหนึ่ง ไม่มีรัฐสภาเชิงรุกใดที่สามารถจะอยู่ได้โดยปราศจากภาคประชาสังคมเชิงรุกเช่นกัน อย่างไรก็ตาม รัฐสภาจะไม่สามารถเปลี่ยนเป็นรัฐสภาเชิงรุกได้ด้วยตัวเอง แต่จะสามารถเปลี่ยนได้โดยวิธีปฏิสัมพันธ์ในหลากหลายมิติกับภาคประชาสังคมเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ประชาชนควรจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้สิทธิตามระบอบประชาธิปไตยและหน้าที่ของพลเมืองภายหลังวันเลือกตั้ง และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองอย่างเต็มที่

นับตั้งแต่การล่มสลายของอำนาจเผด็จการคอมมิวนิสต์เมื่อสี่สิบสองปีที่แล้ว โรมาเนียได้ประสบกับสิ่งท้าทายต่าง ๆ ที่มีลักษณะซับซ้อน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบอบประชาธิปไตย การมีระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี และนำไปสู่การเข้าร่วมกับสหภาพยุโรป สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะไม่สามารถบรรลุผลได้หากปราศจากการพูดคุยกันระหว่างรัฐสภาและภาคประชาสังคม ปัจจุบัน วุฒิสภาอาจต้องตัดสินใจและใช้โครงสร้างการทำงานของวุฒิสภาคัดเลือกและทดสอบตัวแทนจากภาคประชาสังคม คำร้องทุกข้อมวมถึงเอกสารหรือข้อเสนออื่น ๆ ของภาคประชาสังคมจะได้นำส่งต่อไปให้กับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตรวจสอบ โดยตามข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภาโรมาเนียแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการนั้น ๆ ด้วย แต่แม้ข้อเท็จจริงจะเป็นอย่างที่ปรากฏ โดยเฉพาะเมื่อสองสามปีที่ผ่านมา ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสถาบันต่าง ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะรัฐสภานั้นได้ลดลงไปอย่างมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่รุนแรงมากกว่าการหมดความเชื่อมั่นในพรรคการเมืองหรือนักการเมืองคนหนึ่งคนใดเสียอีก

ในการตอบสนองดังกล่าว วุฒิสภาโรมาเนียได้ใช้ความพยายามอย่างมากในการพัฒนากิจกรรมดำเนินงานทางกฎหมายและกำหนดให้มีกระบวนการที่ชัดเจนที่ทำให้วุฒิสภาสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนได้อย่างต่อเนื่องมากขึ้น การแก้ไขข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาในแต่ละครั้งแสดงให้เห็นถึงโอกาสใหม่ ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือสำหรับสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับภาคประชาสังคมให้ดียิ่งขึ้นและยังเป็นเครื่องมือสำหรับการควบคุมรัฐบาลโดยวิธีทางรัฐสภาด้วย

การพัฒนาในปัจจุบันได้มีการนำยุทธศาสตร์สำหรับการปรับปรุงกิจกรรมของวุฒิสภาโรมานี : การมองอดีตและการวางแผนในอนาคตมาใช้พัฒนาให้ดีขึ้น โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วยแผนการดำเนินงานซึ่งมีเป้าหมายเพื่อทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวเร่งให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนาขีดความสามารถอย่างแท้จริงของวุฒิสภาในการทำให้งานตามรัฐธรรมนูญมีความสมบูรณ์เต็มที่และเพื่อให้ความสัมพันธ์กับประชาชนดีขึ้น โดยดำเนินการดังนี้

๑. สมาชิกวุฒิสภาจะเสนอกฎหมายเพื่อให้ประชาชนพิจารณาให้คำปรึกษาผ่านทางเว็บไซต์ของวุฒิสภา

๒. คณะทำงานเพื่อการพัฒนาและสร้างเสถียรภาพในขีดความสามารถทางสถาบันของวุฒิสภาที่จัดตั้งขึ้นใหม่มีหน้าที่ในการออกแบบกลไก การปรึกษากับตัวแทนของภาคประชาสังคมและการปรึกษากับสถาบันของรัฐอื่น ๆ

๓. ในกรณีที่มีสัญญาณปรากฏชัดแจ้งเกี่ยวกับความไม่เพียงพอและความไม่มีประสิทธิภาพของกิจกรรมด้านรัฐสภาในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ (เช่น ข้อเรียกร้องจากประชาชน ผลที่ได้จากการทำการสำรวจ/ การสืบสวนที่สื่อหรือภาคประชาสังคมจัดทำขึ้น) สมาชิกวุฒิสภาก็จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการในระดับเขตเลือกตั้งให้มากขึ้นเพื่อสร้างและรักษาความเชื่อมโยงกับประชาชนที่ตนเป็นตัวแทนให้มีความใกล้ชิดมากขึ้น โดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่อยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นจะให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี-สารสนเทศเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาสามารถเข้าถึงระบบข้อมูลที่เป็นหนึ่งเดียวของวุฒิสภา (ทั้งอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต) อีกทั้งให้มีการเผยแพร่รายงานฉบับเต็มในเว็บไซต์ของวุฒิสภา เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและคุ้นเคยกับกิจกรรมของสมาชิกวุฒิสภาและให้ได้รับความเชื่อมั่นกลับคืนมา รวมทั้งพัฒนาความสัมพันธ์กับตัวแทนของภาคประชาสังคมเพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย

ข) สารสำคัญของการนำเสนอประเด็นอภิปราย (Communications)

๑) “ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาและศาลรัฐธรรมนูญ” (Relations between Parliaments and the Constitutional Courts) โดย นาย Alain Delcamp เลขาธิการวุฒิสภาฝรั่งเศส

นาย Alain Delcamp เลขาธิการวุฒิสภาฝรั่งเศส ได้ศึกษาแบบสอบถามในหัวข้อดังกล่าวจากเลขาธิการรัฐสภาประเทศต่าง ๆ โดยได้รับรายงานจำนวน ๓๘ ประเทศ (รวมทั้งประเทศไทยด้วย) และยังได้ศึกษาจากรายงานของนักวิชาการหรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในระหว่างการประชุมศาลรัฐธรรมนูญระหว่างประเทศ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๐ กันยายน ๒๕๕๔ โดยแยกออกเป็นเรื่องต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. ระบบของศาลรัฐธรรมนูญประเทศต่าง ๆ

ระบบศาลรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศนั้นมีความแตกต่างกัน และทุกประเทศก็ยังคงใช้ระบบนั้น ๆ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเหตุผลสามประการ คือ

- ระบบศาลมีความขัดแย้งกับประเพณีทางกฎหมายในบางเรื่อง ซึ่งทำให้กฎหมายที่ผ่านโดยตัวแทนของประชาชน (Representatives) กลายเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของกฎหมายต่าง ๆ

- ในบางประเทศยึดหลักรูปแบบเวสต์มินสเตอร์และแนวความคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐสภา โดยเฉพาะการดำเนินการของรัฐสภาโดยทั่วไปไม่สามารถถูกควบคุมโดยอำนาจศาล

- ในบางประเทศที่การควบคุมตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการควบคุมการกระจายอำนาจระหว่างอำนาจรวมศูนย์กับอำนาจที่กระจายไปยังรัฐต่าง ๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ กรณีของสหรัฐอเมริกา ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินคดีหนึ่งว่า ไม่ควรทำการควบคุมแค่เพียงการกระจายอำนาจเท่านั้น แต่ให้ดูว่ากฎหมายมีผลตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ด้วย

การควบคุมให้กฎหมายเป็นไปตามรัฐธรรมนูญก่อนการประกาศใช้กฎหมายนั้น ส่วนใหญ่พบในประเทศที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญพิเศษแยกออกจากระบบศาล ฝ่ายบริหารส่งเรื่องไปยังศาลทันทีภายหลังจากที่ได้ผ่านกฎหมายและก่อนประกาศใช้กฎหมายนั้นโดยศาลรัฐธรรมนูญชำนาญพิเศษอาจมีบทบาทในการควบคุมการมีผลของกฎหมายตามรัฐธรรมนูญโดยอาจทำหน้าที่เป็นเสมือนผู้พิพากษารับเรื่องอุทธรณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานะของสมาชิกรัฐสภา เช่น การคุ้มกัน หรืออาจทำหน้าที่เป็นเสมือนศาลสูงในการพิพากษาประมุขของรัฐและกระทรวงต่าง ๆ หรืออาจเป็นเสมือนศาลเลือกตั้งในบางประเทศเช่น ออสเตรเลีย บัลแกเรีย คอสตาริกา เป็นต้น หรืออาจเป็นศาลที่มีอำนาจด้านการบริหารคือควบคุมการจัดการเลือกตั้ง เช่นในประเทศอียิปต์และอินเดีย

๒. บทบาทของรัฐสภาในการพัฒนาและการให้ความหมายต่อกฎระเบียบของศาล

๒.๑ กฎเกณฑ์ทางสถาบันของศาล

การตัดสินใจจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญมีรากฐานมาจากอำนาจของประชาชนในระบบประชาธิปไตย รูปแบบในการดำเนินงานของศาลจะใช้กฎหมายของสถาบันหรือกฎหมายพิเศษ เช่น บราซิล ฝรั่งเศส อิตาลี มาดากัสการ์ โรมานี เซเนกัล สโลวีเนีย สเปน ไทย และยูเครน และในบางประเทศที่ใช้รูปแบบของเสียงข้างมาก กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกมาจึงเกือบจะตกอยู่ในอำนาจของรัฐสภาในฐานะที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนในการจัดการบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รัฐสภามีบทบาทสำคัญในการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยหน้าที่ของศาล โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านี้มีการแก้ไขบ่อยมากซึ่งโดยทั่วไปนำไปสู่การขยายอำนาจ

๒.๒ กฎเกณฑ์สำหรับการแต่งตั้งตุลาการ

อันที่จริงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ว่านี้ เป็นการให้บทบาทที่สำคัญแก่รัฐสภา แม้ว่าจะต้องอยู่ภายในสัดส่วนและเป็นไปตามรูปแบบที่แตกต่างกันก็ตาม อย่างไรก็ตามในบางประเทศ รัฐสภาไม่มีบทบาทในเรื่องดังกล่าว เช่น บาร์เรนและเซเนกัล ในบางประเทศ เช่น อียิปต์ การแทรกแซงของรัฐสภาอาจทำโดยการปรึกษากับหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของศาล ส่วนในประเทศไทยส่วนหนึ่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมาจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาและตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา แต่ในรูปแบบที่มีเหมือนกันมากที่สุด คือ การที่สมาชิกรัฐสภาต้องเจอเงื่อนไขด้านคุณสมบัติในการเลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ ซึ่งอาจเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ เช่น ประเทศบัลแกเรีย เยอรมนี โปแลนด์ และไทย หรืออาจเป็นไปตามกฎหมาย เช่น เบลเยียม บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา อิตาลี และสเปน ทั้งนี้ ในที่สุดแล้วการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่ควรให้รัฐสภาเป็นผู้ดำเนินการ ควรจะต้องทำการปรึกษากับหน่วยงานภายในองค์กรนั้นอย่างน้อยหนึ่งองค์กร

๓. กระบวนการควบคุมด้านรัฐสภาและรัฐธรรมนูญ

๓.๑ กระบวนการหรือขั้นตอนในการเสนอเรื่องให้ศาลพิจารณา

ในบางประเทศเช่น เบลเยียม ไชล์แลนด์ สโลวีเนีย และสเปน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนำเรื่องที่ไม่มีผลหรือขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญขึ้นมาพิจารณาได้เอง ในขณะที่ประเพณีของประเทศอื่น ๆ นั้นการนำเรื่องเสนอให้ศาลพิจารณาจะต้องเป็นหน่วยงานภายนอก ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้นรัฐสภาเป็นผู้แต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและมีกระบวนการถอดถอนตุลาการซึ่งสมาชิกรัฐสภาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

ในบางประเทศ รัฐสภามีบทบาทในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่กลับไม่ต้องการให้รัฐสภาเข้ามามีส่วนในการควบคุม เช่น ในประเทศเบลเยียม จากการประชุมรัฐสภา รัฐสภาท้องถิ่นและรัฐสภาส่วนภูมิภาค ในขณะที่ประเทศเม็กซิโกและแอฟริกาใต้ โดยบทบาทของสมาชิกรัฐสภาและสมาชิกสภาที่ปรึกษาแห่งชาติ

๓.๒ กระบวนการพิจารณาของศาล

ในประเทศบราซิล ประธานวุฒิสภาบราซิลจะเป็นตัวแทนของรัฐสภาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลโดยใช้กฎเกณฑ์การพิจารณาทางแพ่ง

ในขณะที่ประเทศเบลเยียมและเช็ก สภาอาจเป็นคู่ความโดยมีประธานรัฐสภาเป็นตัวแทนของรัฐสภา ส่วนในสหรัฐอเมริกา สภาสามารถทำหน้าที่เป็นเสมือนผู้ให้การในศาล

๓.๓ ผลกระทบของโครงสร้างของรัฐสภา

โครงสร้างทางรัฐสภาไม่ว่าจะเป็นระบบสภาเดี่ยวหรือสภาคู่ก็ดูเหมือนจะไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างศาลและรัฐสภามากนัก แต่ก็มียกเว้นบางประการ เช่น ในสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐเช็ก ซึ่งวุฒิสภามีบทบาทเฉพาะในการควบคุมการนัดหมายหรือแม้แต่การรับรองอำนาจของผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้ง แต่ในสเปนและเบลเยียม อีกสภาหนึ่งมักเข้ามาแทรกแซงในโครงสร้างของสหพันธรัฐเสมือนเป็นตัวขับเคลื่อนในห้วงการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการของการแสดงตนต่อศาล แต่กระบวนการดังกล่าวอาจไม่สามารถถ่วงดุลอิทธิพลของพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้เท่าใดนัก วุฒิสภาเยอรมนีจะไม่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการเสนอเรื่องให้ศาลพิจารณา โดยการแทรกแซงนั้นขึ้นอยู่กับรัฐบาลระดับมลรัฐของเยอรมนี (Lander) ซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งวุฒิสภา ในอีกแง่หนึ่ง อาจมีความเป็นไปได้ว่าการใช้ระบบสภาเดี่ยวจะเป็นการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างศาลและฝ่ายนิติบัญญัติค่อนข้างมากเกี่ยวกับการดำเนินระบบสถาบันอย่างเป็นทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญในบทบาทของศาลในพรรคการเมือง

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างศาลและรัฐสภา

ข้อมูลด้านความสัมพันธ์ทางสถาบันระหว่างศาลรัฐธรรมนูญและรัฐสภาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับระบบและประเพณีทางการเมือง จึงต้องมองไปที่บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญภายในระบบทางการเมืองทั้งหมดและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ

๔.๑ ผลกระทบของบทบาทของศาลในระบบทางสถาบัน

บทบาทของศาลขึ้นอยู่กับเวลาและเหตุผลในการจัดตั้งศาล กรณีที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ประเทศที่มีโครงสร้างการปกครองแบบสหพันธรัฐหรือมีรัฐบาลกลางซึ่งการจัดตั้งศาลได้ตอบสนองความจำเป็นในการกำหนดโครงสร้างในการพิจารณาคดี โดยเฉพาะการแก้ต่างในผลประโยชน์ของสหพันธรัฐ กรณีดังกล่าวนี้เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในสหรัฐอเมริกา หรือแม้แต่ในประเทศที่เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นแบบสหพันธรัฐโดยการแยกประเทศ เช่น เบลเยียม

ในประเทศที่มีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นฉบับที่ออกหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และก่อนปี ๒๕๓๒ ในยุโรป ศาลทำหน้าที่หลายอย่าง อันที่จริงศาลมีอำนาจในการรักษาฝ่ายบริหารและรัฐสภา (การประเมินว่าสนธิสัญญามีผลไม่เป็นไปตามหรือขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ การทำหน้าที่เป็นศาลรัฐธรรมนูญ ศาลสูงสุดตุลาการคดีเลือกตั้ง อำนาจบริหาร ศาลสูงสามารถตัดสินประมุขของรัฐ รัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาได้)

๔.๒ ความหลากหลายในความสามารถของศาลและความสัมพันธ์ระหว่างศาลและรัฐสภา

ศาลชำนาญพิเศษเองก็มีอำนาจนี้ การสื่อสารระหว่างศาลเป็นสิ่งที่มีความชัดเจนที่สุดและตรงที่สุด โดยปกติ ศาลเลือกตั้งมีอำนาจในการตัดสินความสม่ำเสมอในการจัดการการเลือกตั้ง ทั้งตำแหน่งประธานาธิบดีและตำแหน่งของรัฐสภา อีกทั้งศาลสามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้อีกด้วย

๔.๒.๑ ความสามารถในทางสถาบันหรือทางการพิจารณาคดี

สำหรับความสามารถของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเอง ศาลอาจทำหน้าที่เสมือนผู้รักษาสมดุลในดุลอำนาจ ด้วยเหตุนี้ ศาลจึงเป็นเสมือนผู้คุ้มครองขีดความสามารถของรัฐสภา โดยเฉพาะในระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐที่มองว่าการแบ่งแยกอำนาจเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย

แนวคิดนี้จะปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญและวิธีปฏิบัติทางสถาบันของประเทศในแถบยุโรปใต้ โดยเฉพาะส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรป

๔.๒.๒ ศาลที่ตัดสินในสาระสำคัญของกฎหมายรัฐธรรมนูญ สิทธิขั้นพื้นฐาน

หากมีสัญญาณของการเข้าใจผิดหรือความไม่แน่นอนเกิดขึ้น ศาลรัฐธรรมนูญไม่ต้องใช้บทบาทในฐานะที่เป็นผู้รักษาสมดุลแห่งอำนาจ หากแต่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้รักษาสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ

๔.๒.๓ ศาลรัฐธรรมนูญและเกณฑ์การดำเนินการของรัฐสภา

อำนาจของศาลและกฎหมายที่กำหนดขึ้นโดยถือคำตัดสินคดีก่อน ๆ เป็นบรรทัดฐาน (case law) ที่เกี่ยวข้องกักข้อบังคับต่าง ๆ ในการดำเนินงานของรัฐสภาจะเป็นกระบวนการดำเนินงานและเป็นเกณฑ์ การดำเนินการทางด้านการบริหารของรัฐสภานั้นไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ แต่โดยมากจะอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลปกครอง ตราบเท่าที่สามารถแยกหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติได้

๔.๓ ผลกระทบและการนำคำตัดสินไปดำเนินการ

ศาลไม่จำเป็นต้องมีอำนาจในการยกเลิกกฎหมาย ในประเทศลักเซมเบิร์ก คำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญมีผลในการฟ้องร้องเท่านั้น แต่โดยทั่วไปศาลก็อาจมีอำนาจในการเพิกถอนกฎหมายทั้งหมดหรือบางส่วนโดยวิวัฒนาการของการใช้คำตัดสินของคดีก่อน ๆ มาเป็นบรรทัดฐาน อำนาจการเพิกถอนที่ว่านี้อาจผนวกกับกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ มากมายที่ยืดเวลาผลที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ได้นานและอาจจะถูกจำกัดโดยรัฐสภาก็เป็นได้ ในบางครั้งศาลอาจร้องขอให้ตนมีอำนาจในการตัดสินการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นการหยิบยกประเด็นในเรื่องของหลักการและเรื่องที่เป็นการสร้างความขัดแย้ง (แต่เป็นที่ยอมรับในแอฟริกาใต้และเยอรมนี)

๕. ความขัดแย้งระหว่างศาลและรัฐสภา - การไม่นำเอาเรื่องส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องและการมีความคิดเป็นส่วนตัว

๕.๑ ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อมีคำตัดสินถึงการไม่มีผลตามรัฐธรรมนูญ

โดยส่วนใหญ่แล้วฝ่ายบริหารจะเป็นผู้นำเรื่องเสนอให้ศาลพิจารณา โดยกรณีการยื่นเรื่องของรัฐสภานั้นพบน้อยมาก แต่สิ่งที่เหมือนกันในประเทศต่าง ๆ คือ คดีที่เป็นการฟ้องร้องจะถูกยื่นต่อศาลไม่ว่าจะเป็นคู่ความหรือผู้พิพากษาเห็นเอง ในกรณีหลังคำตัดสินถึงการไม่มีผลตามรัฐธรรมนูญจะเป็นเพียงผลของข้อยกเว้นเท่านั้น ซึ่งสามารถทำลายความมั่นคงทางกฎหมายของมาตรฐานที่ปฏิบัติกันมาได้ ดังนั้น ศาลจึงมีบทบาทในการไกล่เกลี่ยระหว่างความคาดหวังของประชาชนกับการประเมินมาตรฐานทางกฎหมาย คำตัดสินของศาลจึงต้องพิจารณาความเห็นทั้งในทางรัฐสภาและความเห็นของประชาชน ด้วยเหตุนี้ ศาลรัฐธรรมนูญในหลาย ๆ ประเทศที่อนุญาตให้บุคคลสามารถทำการอุทธรณ์ได้จึงมีบทบาทในการกลั่นกรอง ซึ่งในทางหนึ่งก็เป็นการคุ้มครองระบบแบบดั้งเดิมในการสร้างมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม การมองความขัดแย้งในความสัมพันธ์ระหว่างศาลและผู้พิพากษาดังกล่าว

๕.๒ การแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้ง

แม้ว่าศาลส่วนใหญ่ในหลายประเทศจะไม่ต้องการเข้าแทรกแซงการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่การจัดการหรือคำตัดสินเฉพาะเรื่องบางครั้งอาจสร้างให้เกิดความขัดแย้ง ในอีกทางหนึ่งหากรัฐสภานำเรื่องการไม่มีผลตามรัฐธรรมนูญมาพิจารณาเป็นปกติ รัฐสภาอาจใช้อำนาจของตนในแต่ละคราว แม้ในบางครั้งจะมีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดอันเนื่องมาจากเรื่องที่อยู่ในระเบียบวาระ รวมไปถึงความได้เปรียบ

ทางการเมืองก็ตาม และค่อนข้างจะเป็นเรื่องปกติสำหรับรัฐสภาประเทศต่าง ๆ ในการกระตุ้นให้พิจารณารัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะฝ่าฝืนคำตัดสินมากกว่ายอมรับคำตัดสินของศาล ปัจจุบันดูเหมือนว่าบทบาทของศาลในระบบประชาธิปไตย เป็นเรื่องที่จำเป็น ในประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ รัฐสภาเองมีได้มองว่าบทบาทของศาลเป็นประโยชน์เท่านั้น หากแต่ ยังมีส่วนช่วยในการปรับปรุงพัฒนากฎหมายให้ดีขึ้นด้วย สิ่งนี้มิได้หมายความว่าศาลจะทำหน้าที่เป็น “ผู้บัญญัติกฎหมาย” และใช้ความเห็นของตนแทนการตัดสินใจของตัวแทนที่ประชาชนเลือกมา ศาลเคารพอำนาจอธิปไตยของรัฐสภาและศาลเองก็ไม่ต้องการจะเป็นผู้เพิกถอนกฎหมายอยู่แล้ว

๕.๓ ปัจจัยสำคัญของการทำให้เป็นมาตรฐาน : สิ่งที่รัฐสภาได้รับจากการควบคุมตามรัฐธรรมนูญ

จะเห็นได้ว่าศาลเป็นสถาบันของระบบทางการเมืองและมีอำนาจในตัวเองในเรื่อง เฉพาะบางเรื่อง ศาลจึงแสดงให้เห็นมิติของการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดหรือการเป็นกลางทางการเมือง ศาลสามารถรักษา กฎหมายโดยการขจัดความผิดพลาดของตน แม้ว่าความเสี่ยงจากการตีความของศาลอาจเบี่ยงเบนเจตจำนง ของผู้บัญญัติกฎหมายก็ตาม และศาลสามารถฟื้นฟูหน้าที่ในการสร้างมาตรฐานของรัฐสภากลับมาใช้อีกโดย การตระหนักถึงสมดุลทางรัฐธรรมนูญที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องการเห็น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็น ประโยชน์ต่องานของรัฐสภาทั้งสิ้น

๒) “การถอดถอนประธานสภาออกจากตำแหน่งโดยศาลและคำแนะนำของศาลเพื่อการบริหาร และกิจการของรัฐสภา” (The unseating of a Speaker by the Judiciary and its implications for the administration and business of Parliament) โดย นาย A. M. Zvoma เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร- ซิมบับเว

นาย Zvoma ได้ยกกรณีคดีระหว่างตนกับนาย Jonathan Moyo ที่ศาลได้มีคำสั่งถอดถอน นาย Lovemore Moyo ประธานสภาผู้แทนราษฎร ออกจากตำแหน่งโดยอ้างถึงการเลือกตั้งประธานสภาเมื่อเดือน กันยายน ๒๕๕๑ ตามรัฐธรรมนูญของซิมบับเวกำหนดว่า เมื่อสภาได้มีการประชุมกันครั้งแรกภายหลังจากที่มีการยุบสภาและก่อนที่สภาจะได้ดำเนินกิจการใด ๆ ของสภา ให้สภาทำการเลือกผู้ทำหน้าที่เป็นประธาน ในที่ประชุมซึ่งก็คือประธานสภาเสียก่อน และเมื่อใดก็ตามที่ตำแหน่งประธานสภาว่างลง ห้ามมิให้สภาดำเนินการ ใด ๆ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งที่ว่างนั้น ส่วนข้อบังคับการประชุมสภากำหนดว่า ในกรณี ที่มีบุคคลมากกว่าหนึ่งคนเสนอตัวขึ้นเป็นประธานสภา ให้เลขาธิการสภาจัดให้มีการเลือกตั้งประธานสภาโดยวิธี การลงคะแนนเสียงแบบลับ โดยวิธีการในการลงคะแนนเสียงแบบลับนั้น สมาชิกสภาต้องพับกระดาษลงคะแนน ที่ตนได้ลงคะแนนเสียงแล้ว แสดงตราประทับให้เลขาธิการสภาเห็น และหย่อนลงในหีบเลือกตั้งที่จัดเตรียมไว้ แต่ในระหว่างที่ดำเนินการเลือกตั้งอยู่นั้น มีสมาชิกจำนวน ๖ คน หนึ่งในจำนวนนี้มี นาย Lovemore Moyo รวมอยู่ด้วย โดยสมาชิกทั้งหมดคนดังกล่าวได้เปิดบัตรลงคะแนนเสียงของตนให้สมาชิกคนอื่นดูว่าตนลงคะแนนเสียงให้ ใคร จนเมื่อกระบวนการเลือกตั้งประธานสภาสิ้นสุดลง เลขาธิการสภาได้ประกาศว่า นาย Lovemore Moyo ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสภา แต่การเปิดบัตรลงคะแนนลับมิได้เป็นประเด็นถกเถียงในศาล สิ่งที่กลายมาเป็น ประเด็นถกเถียงก็คือผลที่มีต่อกระบวนการเลือกตั้งและประเด็นที่ว่าเลขาธิการสภาได้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อเลขาธิการสภาเองได้อนุญาตให้มีการหย่อนบัตรลงคะแนนนั้นลงในหีบเลือกตั้งและยังให้นับเป็นการลงคะแนน ที่ถูกต้องมีผลอีกด้วย

ตามรัฐธรรมนูญของซิมบับเว ตำแหน่งประธานสภาจะว่างลงเมื่อ

- ๑) มีการยุบสภา
- ๒) ดำรงตำแหน่งราชการอื่นที่ขัดต่อตำแหน่งประธานสภา
- ๓) มีความบกพร่องทางจิต

๔) ศาลสูงมีคำตัดสินว่าเป็นผู้ที่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้

๕) ได้กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง และศาลสูงได้ตัดสินโทษจากการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือตัดสินโทษจากการลงคะแนนเสียงไม่ว่าในการเลือกตั้งใด

๖) อยู่ภายใต้คำสั่งการควบคุมตัวเป็นระยะเวลาหกเดือนหรือมากกว่าหกเดือนติดต่อกัน

นอกจากนี้หากที่ประชุมสภามีมติถอดถอนประธานสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาทั้งหมดเช่นเดียวกับประเทศไนจีเรีย ในขณะที่ประเทศแอฟริกาใต้ รัฐสภาอาจถอดถอนประธานรัฐสภาหรือรองประธานรัฐสภาออกจากตำแหน่งได้โดยใช้มติเสียงข้างมากของสมาชิกที่เข้าประชุม

จากการเลือกตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้เอง ศาสตราจารย์ Jonathan Moyo จึงได้ร้องขอให้ศาลสูงเพิกถอนการเลือกตั้งประธานสภาที่นาย Lovemore Moyo ได้รับเลือกเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรไว้ก่อน โดยศาสตราจารย์ Jonathan Moyo เห็นว่าไม่มีการจัดการเลือกตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญฉบับเว จนเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ศาลสูงได้มีคำตัดสินเห็นชอบการเลือกตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรโดยสรุปว่าการที่สมาชิกสภาทุกคนได้เปิดเผยบัตรลงคะแนนเสียงนั้นมิได้มีผลต่อผลการเลือกตั้งภายหลังคำตัดสินของศาลสูง ศาสตราจารย์ Jonathan Moyo จึงได้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา โดยในเอกสาร ศาสตราจารย์ Moyo ได้โต้แย้งว่าศาลสูงมีความผิดพลาดในการตัดสินว่าการเลือกตั้งประธานสภาเป็นไปอย่างเหมาะสมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายแล้ว และไม่เห็นว่าศาลตัดสินว่าการเปิดเผยบัตรลงคะแนนเสียงไม่ถือเป็นการละเมิดหรือกระทำผิดการลงคะแนนเสียงแบบลับ ในการนี้ ศาลฎีกาตัดสินว่า มาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภา ข้อ ๖ มีขอบข่ายที่ให้อำนาจสิทธิในการลงคะแนนเสียงกับผู้ที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงในรูปแบบของสมาชิกรัฐสภา เพียงแต่อธิบายถึงวิธีการเลือกตั้งประธานสภาเท่านั้น โดยบทบัญญัติได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า หากมีบุคคลเสนอตัวเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้เลขาธิการสภาจัดให้มีการเลือกตั้งประธานสภาโดยวิธีการลงคะแนนเสียงแบบลับ กล่าวอีกนัยหนึ่งการใช้คำว่า “โดยวิธีการลงคะแนนเสียงแบบลับ” ในบทบัญญัตินี้ดังกล่าว เป็นการอธิบายวิธีการในการเลือกประธานสภา อันแตกต่างจากการใช้ถ้อยคำในข้อบังคับการประชุมสภา “หากมีการเสนอชื่อสมาชิกมากกว่าหนึ่งคน สมาชิกอาจลงคะแนนโดยวิธีการลงคะแนนเสียงแบบลับเพื่อเลือกประธานสภา” ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในบทบัญญัติได้ใช้ภาษาที่ชัดเจน ซึ่งมีได้เปิดโอกาสให้เลขาธิการสภาหรือสมาชิกสภาคนใดเลือกประธานสภาโดยวิธีการอย่างอื่นเลย

ศาลฎีกาได้ตั้งข้อสังเกตว่าการลงคะแนนเสียงโดยวิธีการลงคะแนนแบบลับ ส่งผลที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังต่อไปนี้

๑) สมาชิกแต่ละคนได้รับบัตรลงคะแนน

๒) สมาชิกเลือกผู้สมัครที่ลงเลือกตั้งในบัตรลงคะแนนโดยให้เป็นความลับ

๓) สมาชิกหย่อนบัตรเลือกตั้งลงในหีบเลือกตั้งด้วยตัวเอง โดยห้ามมิให้เปิดเผยบัตรนั้นให้

ผู้อื่นทราบ

กระบวนการลงคะแนนดังกล่าวนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อได้หย่อนบัตรลงในหีบเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว หากสมาชิกเปิดเผยว่าตนเลือกใครภายหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการลงคะแนนแล้ว ไม่ถือเป็นการละเมิดหรือฝ่าฝืนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ศาลฎีกาตัดสินว่าสภาผู้แทนราษฎรฉบับเว ได้จัดการเลือกตั้งประธานสภาที่ไม่มีผลหรือเป็นโมฆะโดยเจตนา นั่นคือ เลขาธิการสภาไม่สามารถปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับข้อบังคับการประชุมรัฐสภา เลขาธิการสภาควรจะได้กำชับสมาชิกสภาให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ศาลเห็นว่าสมาชิกสภาทั้งหมดคนมิได้ลงคะแนนโดยวิธีการลงคะแนนเสียงแบบลับ ดังนั้น คะแนนเสียงที่สมาชิกทุกคนได้ลงนั้น

จึงเป็นเสียงที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และไม่ควรจะนำไปหย่อนลงในหีบเลือกตั้ง แต่เมื่อได้นำคะแนนดังกล่าว หย่อนลงในหีบเลือกตั้งแล้ว จึงทำให้ผลการเลือกตั้งประธานสภาไม่บริสุทธิ์ ผลการเลือกตั้งจึงตกเป็นโมฆะ

๓) “หลักการและความเป็นมาของการจัดตั้งสถาบันรัฐสภาของกัมพูชาและการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ของสถาบันรัฐสภาของกัมพูชา” (The rationale and background conducive to the establishment of the Parliamentary Institute of Cambodia and the strategic development of the Parliamentary Institute of Cambodia) โดย นาย Sarith Oum เลขาธิการวุฒิสภากัมพูชา

การจัดตั้งสถาบันรัฐสภาของกัมพูชา (Parliamentary Institute of Cambodia – PIC) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านการพัฒนารัฐสภา ส่งเสริมและสนับสนุนขีดความสามารถและปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐสภาโดยการสร้างความเชี่ยวชาญ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาและฝึกรวมถึงความช่วยเหลือในการพัฒนาการจัดการและเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนการจัดตั้ง ได้แก่ การตกลงร่วมกันระหว่างพรรคการเมือง การพัฒนาด้านประชาธิปไตย และการสนับสนุนด้านทรัพยากรจากรัฐบาลและรัฐสภา เป็นต้น ส่วนปัจจัยสนับสนุนภายในได้แก่ การได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลและโครงสร้างการจัดการและการบริหารงาน เป็นต้น

กล่าวถึงด้านการพัฒนาระบบการปกครองนั้น กัมพูชาค่อย ๆ พัฒนาไปสู่สังคมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ของประเทศมากขึ้น และยังมีส่วนร่วมในกระบวนการการตัดสินใจ โดยการพัฒนาที่วันนี้ได้แก่ การรวมตัวกันของคนในสังคมในฐานะที่เป็นกลไกการตัดสินใจที่สำคัญภายใต้การกระจายการปฏิรูปของรัฐบาลกัมพูชา การให้ความสำคัญในประเด็นเกี่ยวกับเพศ สิทธิมนุษยชน และการปฏิรูปการเลือกตั้ง การจัดให้มีการเลือกตั้งอย่างสันติ การสร้างให้ประชาชนมีความสนใจในกิจกรรมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น สร้างทัศนคติที่ดีต่อความโปร่งใสและความสามารถเชื่อถือได้ และการสร้างภาคประชาสังคมที่จะสามารถมีอิทธิพลต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยการตระหนักรู้ทางการเมืองให้มากขึ้นและติดตามทิศทางการเมืองและทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย

สี่ปีที่ผ่านมา รัฐสภามีความก้าวหน้ามากขึ้นในการดำเนินการต่าง ๆ ด้านประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าก็ยังอยู่ในขั้นแรก ๆ ซึ่งการพัฒนากระบวนการต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความมีประสิทธิภาพในทางสถาบันต้องใช้เวลาพอสมควรและใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่อง สมาชิกรัฐสภาทราบว่า ตนจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาขีดความสามารถและแสดงบทบาทหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพด้วย ทั้งนี้ ขอบเขตสำคัญในการพัฒนาได้แก่ การปรับปรุงหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาในทางนิติบัญญัติให้ดีขึ้น ปรับปรุงการทำหน้าที่ตัวแทนของสมาชิกรัฐสภา ปรับปรุงหน้าที่ในการตรวจสอบของสมาชิกรัฐสภา และการรักษาสมดุลของการเข้ามามีส่วนร่วมโดยการคำนึงถึงเพศ

สำหรับการพัฒนาสถาบันรัฐสภาของกัมพูชาในด้านกลยุทธ์นั้น ต้องคำนึงถึงวิสัยทัศน์และภารกิจของสถาบัน ในด้านวิสัยทัศน์ สถาบันจะเป็นผู้นำในระดับชาติ และเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาทางประชาธิปไตยในระดับภูมิภาค มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการเสริมสร้างสถาบันตัวแทนและความเป็นผู้นำด้านรัฐสภาให้แข็งแกร่ง สถาบันฯ มีภารกิจในการช่วยเหลือสมาชิกฝ่ายนิติบัญญัติโดยให้ตระหนักถึงศักยภาพของตนในการเป็นผู้นำทางประชาธิปไตย คุณค่าหลักของสถาบันคือ มีความน่าเชื่อถือ สามารถตรวจสอบได้ มีส่วนร่วม เปิดเผย เป็นเอกภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ และมีความโปร่งใส ส่วนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มีทั้ง (๑) ยุทธศาสตร์ทางสถาบันและ (๒) ยุทธศาสตร์ด้านโครงการ ยุทธศาสตร์ทางสถาบันนั้น สถาบันรัฐสภาของกัมพูชาจะให้ทุกพรรคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วม นั่นคือ PIC จะต้องมีความเป็นกลางทางการเมืองและให้การสนับสนุนพรรคการเมืองทุกพรรคพร้อมกับพัฒนาระบบพรรคการเมือง สร้างขีดความสามารถของ PIC ในการตอบสนองความต้องการของรัฐสภา สำหรับยุทธศาสตร์ด้านโครงการ PIC จะจัดให้มีการอบรมและสร้างขีดความสามารถแก่เจ้าหน้าที่ ดำเนินการในขอบเขตตามลำดับ

ความสำคัญของรัฐสภา เน้นเป้าหมายของงานที่สภารับผิดชอบโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ การกระจายอำนาจ ยุทธศาสตร์การลดความยากจน เป็นต้น คัดสรรวิธีการและจุดเริ่มปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิด ประสิทธิภาพมากที่สุด นำความรู้จากผู้เชี่ยวชาญเช่น อดีตสมาชิกรัฐสภาหรือเจ้าหน้าที่รัฐสภาอาวุโสมาใช้ และ ส่งเสริมให้มีการแบ่งปันและเผยแพร่ความรู้

๔) “ระเบียบสำหรับพรรคการเมืองและผลต่อกระบวนการนิติบัญญัติ” (Party discipline in political parties and its effect on Legislative Process) โดย นาย S. Kalkan เลขาธิการสภาแห่งชาติตุรกี

ทัศนคติของพรรคการเมืองที่มีผลต่อสมาชิกในพรรคและความกดดันของสมาชิกให้ปฏิบัติตาม การตัดสินใจของพรรคนั้นมีการพูดถึงกันอยู่บ่อย ๆ และส่วนใหญ่จะเป็นไปในเชิงลบ โดยปรากฏการณ์นี้เรา เรียกว่า “ระเบียบของพรรคการเมือง” ซึ่งเป็นเรื่องที่หยั่งรากฝังลึกในตุรกีไปแล้ว และมีผลต่อกระบวนการ นิติบัญญัติกฎหมายอีกด้วย ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบคลาสสิกที่มีพรรคการเมืองหลายพรรค จึงถูกเรียกว่า “ประชาธิปไตยแบบพรรคการเมือง” ทั้งนี้ ก็เนื่องมาจากหน้าที่สำคัญหลัก ๆ ของพรรคการเมือง คือ การรวมตัวกันของกลุ่มคนที่มีความสนใจอย่างเดียวกัน การเลือกผู้นำประเทศและการสรรหาบุคคลมาดำรง ตำแหน่งทางการเมือง โดยการใช้อำนาจทางการเมืองตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ อันเป็นวิธีการในการมีส่วนร่วม ในการเมืองและช่วยทำให้งานด้านรัฐสภาเป็นไปโดยสะดวกขึ้น

ในกรณีของระบบรัฐสภาของประเทศตุรกี พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้ใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดในการจัดการให้เกิดเอกภาพในกลุ่มพรรคการเมืองภายในรัฐสภาเพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบและ วัตถุประสงค์ของพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐสภาทั้งด้านนิติบัญญัติ และการตรวจสอบดังกล่าว รวมไปถึงเสถียรภาพของรัฐบาลและการปฏิบัติตามสิ่งที่พรรคการเมืองได้หาเสียงไว้ ผลที่ได้สำหรับพรรคการเมืองเสียงข้างมากหรือพรรคการเมืองผสม คือ การลงคะแนนเสียงไว้วางใจรัฐบาลของตน การให้การสนับสนุนต่อร่างกฎหมายที่สอดคล้องกับโครงการของรัฐบาลที่ได้ให้สัญญาไว้ตอนเลือกตั้ง การไม่ วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและนโยบายของพรรค การไม่ดำเนินการอย่างเช่นสมาชิกของพรรคฝ่ายค้าน และการ ปฏิบัติตามการตัดสินใจของพรรคตามเสียงข้างมาก

หากไม่มีระเบียบพรรคการเมืองจะทำให้มีการเน้นผลประโยชน์ส่วนบุคคลมากกว่าโครงการ ต่าง ๆ ของพรรค ซึ่งจะทำให้ระบบนิติบัญญัติเกิดปัญหา รัฐบาลอาจมีวาระการดำรงตำแหน่งสั้นหรือประสบ วิกฤตได้

๕) “นโยบายการเข้าร่วมประชุมของสมาชิกรัฐสภา : ประสบการณ์ของแอฟริกาใต้” (Attendance policy for Members of Parliament - the South African experience) โดย นาย M. K. Mansura เลขาธิการสภาแห่งชาติแอฟริกาใต้

รัฐสภาแอฟริกาใต้เริ่มมีการพิจารณานโยบายการเข้าร่วมประชุม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และ ปัจจุบันยังคงพิจารณากันอยู่ต่อไป

บทบัญญัติพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการขาดประชุมของสมาชิกรัฐสภา คือ พระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ ซึ่งระบุว่า การจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนแก่สมาชิกให้เป็นไปตาม กฎและระเบียบของสภา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการหักเงินเดือนของสมาชิก หากปฏิบัติหน้าที่ด้านรัฐสภา นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังบัญญัติให้สมาชิกหมดสมาชิกภาพหากขาดประชุมโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามที่ กฎระเบียบได้ระบุไว้

ทั้งนี้ รัฐสภาควรมีนโยบายในการเข้าร่วมประชุมของสมาชิก โดยให้เป็นไปตามนโยบายการ ขาดประชุมของพรรคการเมือง และควรให้มีความสมดุลระหว่างความต้องการของพรรคการเมืองกับรัฐสภา

ในส่วนของความต้องการของรัฐสภานั้น มีข้อพิจารณาว่าควรมีการลงโทษหากสมาชิกขาดประชุมสภา ดังนี้ หากขาดประชุมสภา ๑๕ วันติดต่อกันจะถูกหักเงินเดือน หากขาดประชุม ๓๐ วันติดต่อกัน จะหมดสมาชิกภาพ หากขาดประชุมคณะกรรมการ ๓ ครั้งติดต่อกัน จะต้องออกจากคณะกรรมการและถูกปรับ

สำหรับการอนุญาตให้ลาประชุม นั้น มีการเสนอแนวทางให้พรรคการเมืองควบคุมการลาประชุมของสมาชิก อย่างไรก็ตาม พรรคการเมืองจะต้องเผยแพร่รายละเอียดการลาของสมาชิกอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๒) “การพักการเข้าประชุมสภาของสมาชิก” (Suspension of a Member from attending proceedings of the House) โดย นาย Vivek K. Agnihotri เลขาธิการราชยสภาอินเดีย

วินัยและมารยาทเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาให้เกิดความราบรื่น ความประพฤติของสมาชิกรัฐสภาที่ผิดไปจากประเพณีปฏิบัติมีส่วนในการทำลายภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในสถาบันรัฐสภาในสายตาของประชาชน ตามมาตรา ๑๐๕ ของรัฐธรรมนูญอินเดียกำหนดให้ อำนาจ เอกสิทธิ์ รวมถึงเสรีภาพในการกล่าวถ้อยคำ และการลงคะแนนเสียงของสมาชิกภายในรัฐสภาเป็นไปตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา โดยบทบัญญัตินี้ยังได้กำหนดบทลงโทษสมาชิกที่ประพฤติผิดไว้อีกด้วย ประธานในที่ประชุมมีวิธีการต่าง ๆ ในการรับมือกับการฝ่าฝืนวินัยและมารยาทของสมาชิกในสถาบันบัญญัติที่กำหนดเฉพาะในการถอดถอนสมาชิก คือ ข้อบังคับการประชุม ข้อ ๒๕๕ ซึ่งกำหนดว่า ประธานอาจสั่งให้สมาชิกผู้ใดที่ตนเห็นว่าประพฤติผิดระเบียบออกไปจากที่ประชุมสภาทันที และสมาชิกที่ถูกสั่งให้ออกจากห้องประชุมนั้นจะต้องไม่เข้าไปในห้องประชุมจนสิ้นสุดการประชุมของวันนั้น

นอกจากนี้ ข้อ ๒๕๖ ของข้อบังคับการประชุมสภายังได้กำหนดการพักการประชุมของสมาชิก โดยการให้ประธานขานชื่อสมาชิก นั่นคือ ในกรณีที่ประธานเห็นว่ามีความจำเป็น ประธานอาจขานชื่อสมาชิกผู้ใดที่กระทำการฝ่าฝืนอำนาจของประธานหรือกระทำผิดกฎข้อบังคับโดยเจตนา และเมื่อประธานได้ขานชื่อสมาชิก สมาชิกผู้นั้นจะถูกพักการประชุมเป็นระยะเวลาหนึ่งโดยไม่เกินระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่ของสมัยประชุมนั้น ทั้งนี้สภาอาจให้การพักการประชุมของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงเมื่อใดก็ได้ และเมื่อสมาชิกถูกพัก ให้สมาชิกออกจากที่ประชุมทันที หากสมาชิกปฏิเสธหรือไม่ยอมออกจากห้องประชุม ประธานจะเรียกตำรวจสภาให้มานำตัวสมาชิกผู้นั้นออกไป กรณีล่าสุดเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ สมาชิกจำนวนเจ็ดคนถูกสั่งพักการประชุมจนสิ้นสุดการประชุมสมัยที่ ๒๑๙ ในญัตติที่เสนอโดยรัฐมนตรีว่าการกิจการสภาและทรัพยากรน้ำ และสภาให้ความเห็นชอบ ต่อมาให้การพักการประชุมของสมาชิกจำนวนสี่คนสิ้นสุดลง และมีการเสนอญัตติขอให้การพักการประชุมของสมาชิกที่เหลืออีกสามคนสิ้นสุดลงโดยทยอยพิจารณาทีละคน ประธานจะขอให้สมาชิกที่ถูกสั่งพักการประชุม ปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม ซึ่งหากไม่แก้ไข ประธานก็จะนำบทบัญญัติข้อ ๒๕๕ หรือ ๒๕๖ ของข้อบังคับการประชุมดังกล่าวข้างต้นมาใช้

นอกจากการประพฤติผิดในบริเวณรัฐสภาจะนำมาซึ่งการถูกพักการประชุมแล้ว การที่สมาชิกประพฤติผิดจริยธรรมนอกเขตสภา ก็อาจถูกพักการประชุมได้ด้วยเช่นกัน ประมวลจริยธรรมของราชยสภาบัญญัติว่าสมาชิกสภาได้รับการคาดหวังสูงให้รักษามาตรฐานทางศีลธรรม ศักดิ์ศรี และความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ในส่วนของโลกสภานั้น มาตรฐานความประพฤติทางจริยธรรมได้มีบัญญัติไว้แล้วทั้งในข้อบังคับการประชุมสภาและการดำเนินการของสภา คำสั่งประธานโลกสภา และในธรรมเนียมหรือประเพณีปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งได้มีวิวัฒนาการมาเป็นระยะเวลาหลายปีโดยยึดถือคำแนะนำจากรายงานของคณะกรรมการต่าง ๆ มาปรับใช้ ทั้งนี้คณะกรรมการจริยธรรมของโลกสภาเองก็ทำข้อเสนอแนะในหลักการด้านจริยธรรมทั่วไปไว้ด้วย โดยเสนอแนะว่า สมาชิกจะต้องทำหน้าที่ตามตำแหน่งของตนให้เกิดประโยชน์ต่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน ชำรงไว้ซึ่งมาตรฐานสูงในศีลธรรม ศักดิ์ศรี ความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และคุณค่าในชีวิตของประชาชน ส่วนเกณฑ์

ในการพักสมาชิกจากการประชุมของโลกสมานันท์ก็คล้ายคลึงกับของราชยสภา กล่าวคือ ประธานโลกสมานอาจสั่งให้สมาชิกคนใดที่ตนเห็นว่าได้ประพฤติผิดระเบียบให้ออกจากห้องประชุมทันที และสมาชิกที่ถูกสั่งพักการประชุมนั้นจะต้องไม่เข้าห้องประชุมไปจนสิ้นสุดการประชุมในวันนั้น และหลักการการขานชื่อสมาชิกโดยประธาน ในกรณีที่สมาชิกกระทำการฝ่าฝืนอำนาจของประธานก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ส่วนที่ต่างกันคือ โลกสมานมีบทบัญญัติการพักการประชุมของสมาชิกโดยอัตโนมัติ นั่นคือในกรณีที่เกิดความวุ่นวายอย่างร้ายแรงโดยสมาชิกผู้ก่อเหตุหรือสมาชิกได้กระทำความผิดกฎข้อบังคับอย่างจงใจขัดขวางการดำเนินการของสภาโดยการตะโกนถ้อยคำ โดยประธานขานชื่อแล้ว ให้ถือเป็นการพักสมาชิกผู้นั้นจากการประชุมเป็นระยะเวลาของการประชุมห้าครั้งติดต่อกัน หรือจนถึงสิ้นสุดสมัยประชุมนั้นโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ สภาอาจพิจารณาให้การพักการประชุมดังกล่าวสิ้นสุดลงเมื่อใดก็ได้

ในช่วงระหว่างการถูกพักการประชุม สมาชิกที่ถูกพักการประชุมไม่สามารถเข้าห้องประชุมสภาและบริเวณห้องโถงภายในสภา อีกทั้งยังถูกพักจากการประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ของสภา และการประชุมของคณะอื่น ๆ ที่สมาชิกสภาผู้นั้นเป็นสมาชิกอยู่ในขณะนั้น สมาชิกไม่สามารถลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งในคณะกรรมการหรือคณะใด ๆ ได้ในระหว่างที่ถูกพักการประชุม และมีให้มีการลงวาระการประชุมในชื่อของสมาชิกที่ถูกพักด้วย หรือแม้แต่ในกรณีที่มียุทธการกระทำโดยสมาชิกที่ถูกพักเป็นผู้ตั้งกระทู้ถาม (ก่อนถูกคำสั่งพักการประชุม) และเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการจัดพิมพ์รายการกระทู้ถามดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ให้ประทับตราคำว่า “ยกเลิก” ในกระทู้ถามนั้น อย่างไรก็ตาม สมาชิกที่ถูกพักการประชุมยังสามารถได้รับเงินเดือนต่อเนื่อง แต่ไม่มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยเลี้ยงรายวันตามระยะเวลาที่ถูกพักการประชุม

และเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าคำสั่งพักการประชุมสมาชิกมีผลใช้บังคับจริง จึงต้องมีการติดตามการทำหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในสภาว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นหรือไม่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่จะดำเนินการทำหนังสือเวียนแจ้งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงคำสั่งพักการประชุมของสมาชิก ระบุสถานที่ที่ห้ามมิให้สมาชิกผู้นั้นเข้าในช่วงระหว่างที่คำสั่งพักการประชุมยังมีผล และเมื่อคำสั่งสิ้นสุดลงก็ให้แจ้งเวียนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบเช่นกัน ส่วนเจ้าหน้าที่ด้านการรักษาความปลอดภัยของสภามีหน้าที่ในการช่วยประธานในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสภา นำตัวสมาชิกที่ฝ่าฝืนคำสั่งของประธานออกนอกห้องประชุม และคอยตรวจตรา รวมทั้งห้ามมิให้สมาชิกที่ถูกสั่งพักการประชุมเข้ามาในบริเวณที่กำหนด ฝ่ายประสานงานคณะกรรมการก็ต้องออกหนังสือแจ้งเวียนให้ทราบว่าสมาชิกคนดังกล่าวถูกพักการประชุมจากคณะกรรมการที่สมาชิกผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่ด้วย โดยห้ามมิให้เข้าประชุมคณะกรรมการในระหว่างที่คำสั่งพักการประชุมยังมีผลอยู่นอกจากนี้ ยังห้ามมิให้สมาชิกที่ถูกพักการประชุมตั้งกระทู้ถามไม่ว่าในทางใด ๆ ในช่วงระหว่างที่คำสั่งพักการประชุมยังมีผลอยู่ โดยหากมีการตั้งกระทู้ไว้ก่อนแล้วกระทู้ผู้นั้นจะถูกยกเลิกตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว และเจ้าหน้าที่สภาจะได้ดำเนินการแจ้งกระทรวงหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางโทรศัพท์ว่ามีคำสั่งตอบของกระทู้ถามไปยังสมาชิกผู้นั้น ฝ่ายร่างพระราชบัญญัติก็ต้องคอยติดตามทำหน้าที่ของตน เช่น การตัดสิทธิในการเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือการเสนอญัตติเพื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกที่ถูกพักการประชุม โดยให้ฝ่ายร่างพระราชบัญญัติตัดชื่อของสมาชิกผู้นั้นออกจากระเบียบวาระการประชุมของวันนั้น

๗) “กฎของการใช้เครื่องมือวิจัยของรัฐสภาในทางที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม” (Rules on the use and misuse of research facilities in Parliament) โดย Dr. Ulrich Schöler รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเยอรมนี

ปัจจุบัน รัฐสภาหลายประเทศในยุโรปมีหน่วยบริการการค้นคว้าวิจัยของตนเอง โดยแตกต่างกันไปตามขนาด อัตรากำลัง และขีดความสามารถของสมานันท์ ๆ ทั้งนี้ หน่วยบริการของรัฐสภาหลายประเทศดังกล่าวล้วนพัฒนามาจากหน่วยงานห้องสมุดรัฐสภา โดยในอดีต สมาชิกรัฐสภาค้นหาเรื่องต่าง ๆ จากหนังสือพจนานุกรม และคำวิจารณ์ต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับการเมืองและกฎหมาย แต่ปัจจุบันสมาชิกกลับไม่ค่อย

มีเวลาในการค้นหาด้วยวิธีดังกล่าวแล้ว อีกทั้งผู้ช่วยของสมาชิกเองก็ไม่สามารถช่วยเหลือในเรื่องนี้ได้ เนื่องจากมีภาระที่ต้องจัดการเรื่องอื่น ๆ เช่น งานของสมาชิกในเขตเลือกตั้ง จัดเตรียมการนัดหมาย จัดทำคำกล่าว ฯลฯ ดังนั้น ห้องสมุดของรัฐสภาประเทศต่าง ๆ จึงได้ตั้งคณะเจ้าหน้าที่เพื่อให้การสนับสนุนข้อมูลวิชาการและช่วยในกระบวนการตัดสินใจแก่สมาชิกโดยเปรียบหนังสือในห้องสมุดเสมือนฮาร์ดแวร์ของเครื่องคอมพิวเตอร์และเปรียบเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดเสมือนซอฟต์แวร์

อย่างไรก็ดี ตนเชื่อว่า ในส่วนของฝ่ายบริหารนั้น มีเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถและมีความเชี่ยวชาญที่หลากหลายในกระทรวงต่าง ๆ มากกว่าเจ้าหน้าที่ในรัฐสภา จึงอยากเห็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและรัฐสภาในเรื่องดังกล่าว อันจะทำให้รัฐสภาสามารถทำหน้าที่ในการตรวจสอบรัฐบาลได้อย่างดี

ในฝ่ายบริการงานค้นคว้าวิจัยของสภาผู้แทนราษฎร มีเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการให้ความเห็นในลักษณะของผู้เชี่ยวชาญ ฝ่ายบริการค้นคว้าวิจัยดังกล่าวนี้ แบ่งออกเป็นส่วนของการค้นคว้าวิจัย ๑๑ ส่วน แต่ละส่วนดำเนินการในประเด็นสาระที่ที่อยู่ในอำนาจของกระทรวงต่าง ๆ ทุก ๆ ปีได้มีการดำเนินการตอบข้อสงสัยเป็นจำนวนหลายพันข้อโดยการใช้ ‘think tank’ หรือถึงข้อมูลของรัฐสภา ทั้งนี้ คุณภาพและระดับของข้อมูลที่ให้นั้นก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของ ‘ลูกค้า’ ด้วย ในบางครั้งผู้รับบริการก็ต้องการให้ตอบคำถามเฉพาะเรื่องและต้องการข้อมูลอย่างรวดเร็ว แต่ในบางครั้ง ประเด็นที่ถามก็มีความซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการหาคำตอบเป็นเวลาหลายสัปดาห์

อย่างไรก็ดี การให้บริการด้านการค้นคว้าวิจัยนี้อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ดังมีตัวอย่างที่นักการเมืองชื่อดังที่สุดผู้หนึ่งของเยอรมนีต้องลาออก เหตุผลส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการใช้เอกสารที่ได้รับจากฝ่ายบริการงานค้นคว้าวิจัยของสภาผู้แทนราษฎรของเยอรมนีไปในทางที่ไม่เหมาะสม แทนที่จะนำไปใช้กับงานในคณะกรรมการต่างประเทศที่ตนเป็นกรรมาธิการอยู่ แต่กลับนำมาใช้ทำดัชนีพินิจในชั้นเรียนปริญญาเอกของตนเอง จึงถือว่าเป็นการนำข้อมูลความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (expert opinion) ไปใช้ โดยมีได้รับอนุญาต ผลที่ตามมาคือ การถอดคำนำหน้าชื่อ ‘ดร.’ ของนักการเมืองผู้นั้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยอรมนีไม่สามารถที่จะกำหนดวิธีการนำ expert opinion ที่ได้รับจากฝ่ายบริการงานค้นคว้าวิจัยไปใช้ได้ กฎเกณฑ์ของฝ่ายบริการฯ ระบุว่าเนื้อหาสาระใน expert opinion เป็นของผู้เขียนโดยอำนาจในการตัดสินใจว่าจะให้ความเห็นดังกล่าวนั้นจึงเป็นของผู้ที่มีอำนาจเหนือผู้เขียนความเห็นขึ้นไปนั่นก็คือ หัวหน้าฝ่ายบริการงานค้นคว้าวิจัย และด้วยเหตุที่ผู้วิจัยแต่ละคนยังคงมีหน้าที่รับผิดชอบในงานของตน ดังนั้น ข้อเขียนที่เขาเขียนนั้นจึงมิได้เป็นเอกสารทางการของสภาผู้แทนราษฎรเยอรมนี นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการคุ้มครองงานของผู้เขียนความเห็นภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ โดยหากผู้เขียนไม่ยินยอม ก็ไม่สามารถนำ expert opinion นั้นไปตีพิมพ์หรือแจกจ่ายเผยแพร่ได้ แต่หากเอกสารนั้นจัดทำขึ้นในทางราชการ ลิขสิทธิ์ของผู้เขียนตามกฎหมายลิขสิทธิ์จะเป็นของนายจ้างสูงสุดของหน่วยงานนั้นนั่นคือ ประธานสภาผู้แทนราษฎรของเยอรมนี

๘) “การจัดเตรียมข้อมูลให้ตรงตามความต้องการของสมาชิกรัฐสภา” (Meeting the information needs of Members in Parliament) โดย นาย T. K. Viswanathan เลขาธิการโลกสภาอินเดีย

เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบข้อมูลเกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ ของประเทศที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้ โดยเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบผู้เดียวที่ใหญ่ที่สุด สมาชิกรัฐสภาจึงต้องใช้ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล รัฐสภาของทุกประเทศได้วิวัฒนาการวิธีปฏิบัติและกระบวนการดำเนินงานของตนโดยการถือสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ในการที่จะขอเรียกข้อมูลจากรัฐบาลจึงเป็นหนึ่งในอำนาจที่สำคัญที่สุดของรัฐบาลและสมาชิกรัฐสภา การตั้งกระทู้ถามในสภาเป็นเครื่องมือที่เกิดประสิทธิผลมากที่สุดในการได้รับข้อมูลจากฝ่ายบริหารในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ที่กระทบต่อประเทศชาติและประชาชน

การจัดการข้อมูลสำหรับสมาชิกรัฐสภาของอินเดีย รัฐสภาอินเดียได้ก่อตั้งห้องสมุดขนาดเล็กขึ้นในปี ๒๔๖๔ เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาเข้ามาใช้บริการ ภายหลังจากที่อินเดียได้รับเอกราชในปี ๒๔๙๐ ความต้องการใช้ห้องสมุดเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้เกิดหน่วยงานบริการด้านห้องสมุดที่มีลักษณะครอบคลุมและเป็นอิสระ อันไม่เป็นแค่เพียงที่เก็บหนังสือ บันทึกการอภิปรายของฝ่ายนิติบัญญัติ และเอกสารทางการของรัฐสภาเท่านั้น แต่ยังเป็นหน่วยงานที่ให้บริการความรู้ที่ทันสมัยแก่สมาชิกด้วย ในช่วงระยะเวลากว่า ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา ห้องสมุดและฝ่ายบริการการค้นคว้าวิจัยและการอ้างอิงได้ค่อย ๆ พัฒนาเป็นห้องสมุดรัฐสภาและฝ่ายบริการการอ้างอิง การค้นคว้าวิจัย การจัดทำเอกสาร และข้อมูลข่าวสาร หรือในชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า LARRDIS (the Parliamentary Library and Reference, Research, Documentation and Information Service) โดยให้เป็นหน่วยงานหนึ่งของสำนักงานเลขาธิการโลกสภา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญพิเศษพร้อมกับประสบการณ์และความสามารถที่หลากหลายในขอบเขตต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายงานต่าง ๆ ดังนี้

- งานห้องสมุด
- งานเอกสารอ้างอิง
- งานวิจัยและข้อมูลข่าวสาร
- งานประชาสัมพันธ์และสื่อ
- งานวิเทศและโทรทัศน์
- งานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ
- งานด้านการศึกษาและอบรม

งานห้องสมุด เป็นงานที่ต้องทำงานกับแหล่งข้อมูลที่มีจำนวนมากที่สุด ให้บริการข้อมูลแก่สมาชิกรัฐสภาและผู้ใช้บริการห้องสมุด โดยการให้ยืมหนังสือ รายงาน ฯลฯ ปัจจุบันมีหนังสือ รายงาน เอกสาร เผยแพร่หรือสิ่งตีพิมพ์ของรัฐบาล รายงานขององค์การสหประชาชาติ บันทึกการอภิปราย ราชกิจจานุเบกษา และเอกสารอื่น ๆ รวม ๑.๒๗ ล้านเล่ม หนังสือพิมพ์ต่างประเทศและหนังสือพิมพ์ของอินเดียกว่า ๘๖ ฉบับ รวมทั้งวารสารและนิตยสารภาษาอังกฤษ ฮินดู และภาษาอื่น ๆ อีกกว่า ๔๗๒ ฉบับที่รัฐสภาอินเดียบอกรับเป็นสมาชิกทุกปี ประธานโลกสภาจะตั้งคณะกรรมการห้องสมุด โดยมีรองประธานโลกสภาเป็นประธานคณะกรรมการ โดยตำแหน่ง สมาชิกจากโลกสภาจำนวน ๕ คน และสมาชิกจากราชยสภาจำนวน ๓ คน เสนอชื่อโดย ประธานของแต่ละสภา คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและให้คำแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดรัฐสภา การพัฒนาปรับปรุงห้องสมุด และช่วยเหลือสมาชิกรัฐสภาในการใช้ทรัพยากรในห้องสมุด

งานเอกสารอ้างอิง มีหน้าที่ในการจัดการเผยแพร่ข้อมูลให้แก่สมาชิกรัฐสภา และเพื่อให้การให้บริการข้อมูลเป็นไปตามกำหนดเวลาที่สมาชิกต้องการ จึงได้แบ่งความรับผิดชอบออกเป็นโต๊ะต่าง ๆ ได้แก่ กิจการด้านเกษตรกรรมและผู้บริโภค แรงงาน การจ้างงาน และการพัฒนาชนบท กิจการด้านเศรษฐกิจและการคลัง อุตสาหกรรมและการลงทุน กิจการรัฐสภาและการเมือง กิจการต่างประเทศและกลาโหม ทรัพยากรมนุษย์ กิจการทางด้านสังคม และกิจการด้านกฎหมายและรัฐธรรมนูญ

งานวิจัยและข้อมูลข่าวสาร มีหน้าที่ในการบริการข้อมูลแก่สมาชิกโดยให้ได้รับทราบข้อมูลด้านการพัฒนาในปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ และยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเตรียมคำกล่าว คำสรุป การนำเสนอ รายงาน ข้อมติ และบันทึกต่าง ๆ สำหรับประธาน/รองประธานโลกสภา และคณะผู้แทนรัฐสภาอินเดีย ในกรณีเดินทางเยือนต่างประเทศหรือเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ

งานบริการข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ผ่านเว็บไซต์ของรัฐสภาอินเดีย <http://parliamentofindia.nic.in> โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภา งานที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในแต่ละสมัยประชุม กระทั่งถาม การอภิปราย เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยรัฐบาล/สมาชิกสภา ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการธิการ การประชุมสภา ตารางเวลา ทวีร์รัฐสภาและข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานเลขาธิการของทั้งสองสภา ฯลฯ

งานบริการอินเทอร์เน็ตและไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เพื่อให้การแบ่งปันข้อมูลและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นไปโดยง่ายขึ้น จึงได้มีการติดตั้งระบบ LAN ในบริเวณรัฐสภาเชื่อมโยงระหว่างอาคารต่าง ๆ ภายในรัฐสภาด้วย เคเบิลเส้นใยแก้วเพื่อการเชื่อมต่อแบบไฮ-สปีด และเชื่อมโยงสู่องค์กรสำคัญอื่น ๆ ของประเทศผ่านเครือข่ายศูนย์กลางข้อมูลแห่งชาติ (NICTET) สมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่สภาทุกคนจะมี e-mail เป็นของตนเอง

สำนักงานการศึกษาและอบรมด้านรัฐสภา ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๑๙ มีหน้าที่ในการจัดการอบรมและปฐมนิเทศหรือให้แนวทางในกระบวนการและวิธีการดำเนินงานในด้านรัฐสภาอย่างเป็นระบบให้แก่สมาชิก นอกจากนี้ สำนักงานการศึกษาและอบรมด้านรัฐสภายังมีหน้าที่ในการจัดสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่สมาชิกเพื่อทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งของประเทศและของโลกในมุมมองที่กว้างและลึกมากขึ้น ทั้งนี้ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายในหัวข้อที่เป็นที่สนใจ โดยวิธีนี้สมาชิกยังมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญในหลากหลายสาขาอีกด้วย

๙) “การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างรัฐบาลและรัฐสภา” (Exchange of information between Government and Parliament) โดย นาย Geert Jan A. Hamilton เลขาธิการวุฒิสภาเนเธอร์แลนด์

สมาชิกรัฐสภาทุกคนต่างอยู่ใน “โลกของข้อมูล” ที่มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน โดยส่วนหนึ่งของข้อมูลนี้เป็นเอกสารทางการจากรัฐบาล สื่อมวลชน การติดต่อระหว่างบุคคล และจากการปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาสังคม ในปี ๒๕๕๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเนเธอร์แลนด์ได้เริ่มใช้กระบวนการสะท้อนตัวเองในรัฐสภาภายใต้การนำของประธานสภาผู้แทนราษฎร สิ่งนี้ทำให้สภาได้มีการผลักดันวาระของสภาเองต่อไปในอนาคต แต่ก็ยังเกิดปัญหาและความไม่สมบูรณ์ในบางประการ จากการศึกษาพบว่ารัฐสภายังได้รับข้อมูลที่ผิดพลาดจากรัฐบาล ซึ่งเป็นข้อมูลที่เบี่ยงเบนบ้าง ไม่ถูกต้องแม่นยำ ไม่สมบูรณ์ มีวาระซ่อนเร้น เป็นข้อมูลที่ให้เกิดการเข้าใจผิด และมีข้อมูลมากเกินไปบ้าง

บ่อยครั้งที่สมาชิกรัฐสภาตั้งคำถามที่ชัดเจนแต่คำตอบที่ได้กลับคลุมเครือจนมีคำกล่าวที่ว่า

“การตั้งคำถามที่ดีเป็นศิลปะ

แต่การได้รับคำตอบที่ถูกต้องนั้นก็แล้วแต่ความเมตตา”

ในฝ่ายของรัฐบาลนั้น รัฐมนตรีมีผู้จัดทำนโยบายที่ทำงานให้ตั้งแต่จำนวนสองสามร้อยจนถึงหลายพันคน รัฐมนตรีสามารถขอความเห็นหรือคำปรึกษาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาต่าง ๆ อีกทั้งยังมีงบประมาณในการจ้างผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกได้อีก ขณะที่สมาชิกรัฐสภามีเจ้าหน้าที่ที่ช่วยสนับสนุนงานในจำนวนจำกัด ในบางกรณี รัฐสภากลับไม่สามารถทำหน้าที่ดูแลหรือตรวจสอบรัฐบาลได้อย่างเต็มที่ บ่อยครั้งรัฐสภากลับให้เรื่องของการเมืองอยู่เหนือการติดตามตรวจสอบและพิจารณานโยบายของรัฐบาล พรรคร่วมรัฐบาลได้รับข้อมูลก่อนและเป็นข้อมูลที่ดีกว่าโดยได้รับจากรัฐมนตรี ขณะที่พรรคฝ่ายค้านตกเป็นผู้เสียเปรียบ

นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ การติดต่อกันระหว่างสมาชิกรัฐสภากับข้าราชการในเนเธอร์แลนด์ได้ถูกจำกัดโดยการออกประกาศของนายกรัฐมนตรี Kok ในสมัยนั้น ข้าราชการจะให้ข้อมูลได้เฉพาะข้อมูลสาธารณะและข้อมูลในลักษณะที่เป็นข้อเท็จจริงเท่านั้น รัฐสภาเนเธอร์แลนด์จึงพยายามสร้างความกดดันให้รัฐบาลมากขึ้นเพื่อให้ถอนหรือผ่อนปรนข้อจำกัดดังกล่าวลง แต่ปัจจุบันก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ

หากเปรียบเทียบกับรัฐสภาประเทศอื่น ๆ ในช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ รัฐสภาเนเธอร์แลนด์ได้จัดให้มีการดำเนินกระบวนการสะท้อนตัวเองในด้านรัฐสภาขึ้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเกือบสองในสามของประเทศที่ตอบกลับได้มีการดำเนินกระบวนการสะท้อนตัวเองขึ้นในช่วงระหว่าง ๑๕ ปีที่แล้ว เช่นในเบลเยียม มีการจัดตั้งคณะทำงานมากมายเพื่ออภิปรายในประเด็นต่าง ๆ เช่น การหาเงินทุนสำหรับพรรคการเมือง และประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและสถาบันทางการเมือง เป็นต้น รัฐสภาเดนมาร์กได้จัดการประชุมระหว่างผู้แทนของประชาชน ข้าราชการ นักรัฐศาสตร์ และนักกฎหมาย โดยมีหัวข้อหลักการประชุมคือ ข้อมูลของรัฐสภาเกี่ยวกับฝ่ายรัฐมนตรีและสิทธิในการตั้งกระทู้ถามในเรื่องเฉพาะ เป็นต้น หรือแม้แตรัฐสภาสวีเดนก็ได้มีการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปจำนวนหลายคณะมีรายงานออกมามากมายหลายฉบับ หัวข้อสำคัญในกระบวนการสะท้อนตัวเองของรัฐสภาสวีเดนคือการจัดการและการดำเนินการของรัฐสภา กระบวนการด้านงบประมาณ การติดตามและการประเมินด้านการบัญญัติกฎหมาย และการพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสหภาพยุโรป

ในการนี้ ตนขอเสนอสิ่งที่ได้จากการทำการศึกษาค้นคว้าปรากฏผล ๔ ประการสำคัญ ได้แก่

(๑) การประเมินและความโปร่งใสตรวจสอบได้ บทสรุปที่สำคัญของคณะกรรมการด้านรัฐสภาหลายคณะก็คือ การใส่ใจที่มากขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประเมินการตัดสินใจทางการเมืองและการดำเนินนโยบาย โดยในสองสามปีก่อน มีรัฐสภาหลายประเทศที่ได้ปรับปรุงแก้ไขการทำงานที่ในการประเมินให้ดีขึ้น เพื่อที่จะได้ทำการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๒) การให้อำนาจเสียงข้างน้อยในสภาทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อมสร้างอิทธิพลต่อข้อมูลของพรรคฝ่ายค้าน ในบางประเทศ เสียงข้างน้อยในสภามีสิทธิในการทำการไต่สวนทางสภา อีกทั้ง สามารถสั่งให้มีการสอบสวนโดยอิสระโดยหน่วยงานค้นคว้าของสภา เช่น ในสภาเดนมาร์กของอิสราเอลจัดให้มีหน่วยงานสอบสวนของสภาเอง มีผู้ทำการสอบสวนจำนวน ๓๐ คน ในบางกรณี หน่วยงานนี้ก็ทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยและศูนย์ความรู้ต่าง ๆ

(๓) การปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาสังคม การสร้างปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของการทำการปรึกษากับภาคประชาสังคมที่จัดตั้งขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในประเด็นเฉพาะเรื่อง โดยวิธีการนี้ รัฐสภาจะได้รับทราบปัญหา ความคิดเห็นจากประชาชน เช่น ในประเทศลิทัวเนีย สภาไซมาสได้จัดตั้ง “คณะทำงานเตรียมการ” โดยมีได้มีเพียงสมาชิกของสภาไซมาสเป็นคณะทำงานอยู่ด้วยเท่านั้น แต่ยังมีตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ องค์กรภาคสังคมและผู้เชี่ยวชาญเป็นคณะทำงานรวมอยู่ด้วย

(๔) พันธกิจในอนาคต จากผลกระทบของนโยบายและการออกกฎหมายที่อาจมีขึ้นในอนาคต รัฐสภาบางประเทศได้จัดตั้งคณะกรรมการของรัฐสภาเพื่อรับมือกับการพัฒนาในอนาคต ดังมีตัวอย่างให้เห็นในฟินแลนด์ คณะกรรมการได้อภิปรายถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญพิเศษในมุมมองที่เกี่ยวข้องกับอนาคตถึงนโยบายและการบัญญัติกฎหมาย โดยมุ่งความสนใจพิเศษไปที่ผลกระทบทางสังคมของเทคโนโลยีใหม่ ๆ

ค) ผลการเลือกตั้งประธาน รองประธาน และกรรมการบริหารของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา

ในการประชุมครั้งนี้ได้มีการเลือกตั้งประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ๑ ตำแหน่ง รองประธานสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ๑ ตำแหน่ง และกรรมการบริหารของสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ๒ ตำแหน่ง โดยผู้ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานสมาคมฯ ได้แก่ นาย Marc Bosc รองเลขาธิการสภาสามัญแคนาดา รองประธานสมาคมฯ ได้แก่ นาย Ulrich Schöler รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเยอรมนี สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหารของสมาคมฯ ได้แก่ นาง Marie-Françoise Pucetti ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐสภาบอง และนาย Geert Jan A. Hamilton เลขาธิการวุฒิสภาเนเธอร์แลนด์

**ร่างระเบียบวาระการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๕ ณ กรุงกัมปาลา
สาธารณรัฐยูกันดา**

สำหรับการประชุมสมาคมเลขาธิการรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๕ ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างวันที่
๑ - ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ณ กรุงกัมปาลา สาธารณรัฐยูกันดา มีร่างระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ก) การอภิปรายทั่วไป (General Debates)

หัวข้อที่อาจมีการอภิปราย

๑. “สิ่งที่ไม่สามารถพูดได้ : การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภา”
(Things that can't be said : limits on freedom of expression in parliamentary proceedings)
ดำเนินการอภิปรายโดย นาย Marc Bosc รองเลขาธิการสภาสามัญแคนาดา

๒. “การเสนอประเด็นเร่งด่วนหรือฉุกเฉินในสภา” (Raising matters of urgency or emergency
in the Chamber) ดำเนินการอภิปรายโดย นาง Claressa Surtees ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรออสเตรเลีย

ข) การนำเสนอประเด็นอภิปราย (Communications)

๑. “การดำเนินการถอดถอนผู้พิพากษาในรัฐสภาอินเดีย” (Impeachment of a judge in
the Indian Parliament) โดย Dr. V. K. Agnihotri เลขาธิการราชยสภาอินเดีย

๒. “การให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการนิติบัญญัติและการตรวจสอบ”
(Involving civil society in the legislative and scrutiny process) โดย นาย Damir Davidovic
เลขาธิการรัฐสภามอนเตเนโกร

๓. “แบบวิธีของรัฐสภาในการจัดการสถานการณ์ภายหลังสงคราม - กรณีของซูดาน” (Parliamentary
modalities for managing a post - war situation - The case of Sudan) โดย นาย Ibrahim Mohamed
Ibrahim เลขาธิการรัฐสภาซูดาน

๔. “ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของสภาคเนสเสท - ความโปร่งใสและการสามารถเข้าถึงได้” (The
Knesset Visitors Centre - Transparency and Accessibility) โดย นาง Yardena Meler - Horowitz
เลขาธิการรัฐสภาอิสราเอล (สภาคเนสเสท)

๕. “การตัดสินคดีของศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติของรัฐสภา” (Constitutional Court
rulings in respect of Acts of Parliament) โดย นาย Eric Phindela เลขาธิการสภาที่ปรึกษาแห่งชาติแอฟริกาใต้

๖. “แผนยุทธศาสตร์การให้บริการด้านรัฐสภาของรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส ในปี ๒๕๕๕ -
๒๕๕๙” (Strategic plan of the parliamentary service of the Swiss Parliament for 2012 - 2016) โดย
นาย Philippe Schwab เลขาธิการสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐและรองเลขาธิการรัฐสภาสมาพันธ์รัฐสวิส

๗. “การพัฒนาระบบการผลิตเอกสารแบบใหม่สำหรับสำนักงานเลขาธิการของสภา - ระยะที่หนึ่ง”
(Developing a new document production system for the Chamber secretariat - Phase one) โดย
นาง Claressa Surtees ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรออสเตรเลีย

๘. “ความร่วมมือระหว่างการบริหารของรัฐสภาแห่งชาติและรัฐสภาภูมิภาค” (Co-operation
between the administrations of national and regional parliaments) โดย นาย Vladimir Svinarev
เลขาธิการสภาสหพันธ์รัฐรัสเซีย

๙. “ความอคติลำเอียงต่อการพิจารณาคดี : รัฐสภาและศาล” (The sub judge rule : parliament and the courts) โดย นาย Austin Zvoma เลขานุการรัฐสภาซิมบับเว

ค) การพิจารณาในเรื่องอื่น ๆ

๑. การนำเสนอระบบงานรัฐสภาของสาธารณรัฐยูกันดา

๒. การนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ของสหภาพรัฐสภาในปัจจุบัน

๓. ถาม-ตอบ ข้อสงสัยเกี่ยวกับการบริหารและการเงิน

๔. การเลือกตั้งตำแหน่งรองประธานสมาคมเลขานุการรัฐสภา ๑ ตำแหน่ง และกรรมการบริหารของสมาคมฯ อย่างน้อย ๑ ตำแหน่ง

๕. การพิจารณาร่างระเบียบวาระการประชุมสำหรับการประชุมสมาคมฯ ครั้งถัดไป (รัฐควิเบก ตุลาคม ๒๕๕๕)